

בית משפט לענייני משפחה באשדוד בדלתיים סגורות

תמ"ש 4860-04-15 פלונית נ' אלמוני ואח'

בפני כב' השופטת רותם קודלר עיאש

תובעת

פלונית

באמצעות עו"ד טל קולסקי

נתבעים

1. אלמוני

באמצעות עו"ד אביגדור פלדמן

2. פלוני

ע"י ב"כ עו"ד יורם אבירם

פסק דין

נושא המחלוקת הוא טענת התובעת כי אביה, הנתבע מס' 1, ואחיה, הנתבע מס' 2 ביצעו כנגדה פגיעות מיניות בשנות ילדותה המוקדמות. פגיעות, אשר דבר ביצוען התגלה לה, לטענתה, בשנות ה-40 לחייה, במסגרת זיכרונות מודחקים שצפו במהלך טיפול נפשי.

נוכח לוחות הזמנים, בנסיבות המשפחתיות הקונקרטיות, ובשים לב לטענה המקדמית, עלה הצורך להכריע אף בשאלת ההתיישנות.

1. רקע כללי ועובדות שאינן במחלוקת

1.1. התובעת ילידת 17/4/68, בת 47 שנים במועד הגשת התביעה (2/4/15), בתו של הנתבע מס' 1, אחותו של הנתבע מס' 2.

במועד הגשת התביעה היו שני הוריה של התובעת בחיים, במהלך ניהול ההליך, אמה של התובעת והנתבע מס' 2, אשת הנתבע מס' 1, הלכה לעולמה. התובעת ולנתבע מס' 2 אח נוסף צעיר יותר, שאיננו צד להליך.

1.2. תחילה, הוגשה התובענה בבית המשפט המחוזי בבאר-שבע כתביעה לנזקי גוף כנגד הנתבעים.

על פי החלטת כב' השופטת גאולה לוי מיום 30/4/15 נקבע כי התביעה אינה מצויה בסמכותו העניינית של בימ"ש המחוזי ויש להורות על העברתה לבימ"ש לענייני משפחה באשדוד, עיר המגורים של כל הצדדים.

כפי שהבהיר בימ"ש המחוזי בהחלטתו, הן מכח סעיף 1(2) לחוק בית משפט לענייני משפחה והן על פי פסיקת בית המשפט העליון, תביעות נזיקיות בין בני משפחה המבוססות על מעשים פליליים בעלי רגישות משפחתית ייחודית, לרבות תביעות בגין עבירות מין במשפחה, נכללות במסגרת סמכותו של בימ"ש לענייני משפחה.

כן מצא בימ"ש המחוזי להבהיר בהחלטתו כי נימוק ב"כ התובעת דאז, בעניין הסמכות, נוכח הסכום הגבוה הנתבע, אינו יכול לעמוד, שכן, סמכות בימ"ש לענייני משפחה לדון בתביעה שעילתה סכסוך בתוך המשפחה אינה מוגבלת מבחינת שווי התביעה, בשונה מסמכותו הכללית של בית משפט השלום והוא מוסמך להידרש לכל תובענה כספית יהא הסכום אשר יהא.

בהמשך להחלטת כב' השופטת לוי בעניין העברת התיק להתברר בבית משפט זה, ניתנה ביום 30/4/15 החלטתי לפיה יוגש כתב תביעה מתוקן. כתב תביעה מתוקן הוגש לתיק בימ"ש ביום 25/5/15.

1.3. איני מוצאת במסגרת פסק הדין לפרט את כלל הליכי הביניים שהוגשו והוכרעו בתיק זה, יצוין רק כי הוגשו 48 הליכי ביניים וניתנו 114 החלטות.

במסגרת ההליך שבכותרת התקיימו 9 דיונים בבית משפט זה, חלקם כדיוני קדם משפט, שהוקדשו במסגרתם שעות רבות בניסיון לגבש הסדרי פשרה וחלקם כדיוני שמיעת ראיות.

1.4. ביום 9/9/15 נתנה החלטתי בבקשה לסילוק על הסף בטענת התיישנות, העדר עילה והעדר יריבות. קבעתי באותה החלטה כי במסגרת ניהול ההליך והבאת הראיות, יכריע בית המשפט האם זיכרונותיה המודחקים של התובעת הם זיכרונות אותנטיים אשר הודחקו ונחשפו או זיכרונות שווא, זיכרונות מושתלים וכדומה.

על החלטתי זו הוגשה בקשת רשות ערעור (רמ"ש 22800-10-15) ועל פי הסכמת הצדדים בדיון בבית המשפט המחוזי מיום 30/12/15 נקבע כי התיק יוחזר לערכאה הדיונית, כאשר בשלב ראשון תידון ותוכרע אך ורק שאלת ההתיישנות וזאת על בסיס התשתית הראייתית והנורמטיבית שתובא בפני בית המשפט, כן צוין כי הצדדים מסכימים שהתובעת אינה עומדת על אחריות הנתבע 2 ביחס לאירועים נטענים שאירעו טרם מלאו לו 12 שנים.

1.5. על אף האמור לעיל, ביום 24/5/16 בדיון בנוכחות הצדדים ובאי כוחם, הבהירו באי כח הנתבעים כי לאחר ההסכמה בבית המשפט המחוזי ותוך כדי הכנת הדיון נוצרו בהם ספקות ביחס לפיצול בירור ההליך ואכן סבורים כי שאלת ההתיישנות ושאלת המשפט עצמו שלובות זו בזו ועל כן הסכימו להצעת מותב זה כי הדברים יתבררו במאוחד.

2. טענות התובעת

2.1. התובעת טוענת כי בשנת 2014 על רקע מצוקה נפשית ממנה סבלה לאורך חייה, לצורך טיפול במצבי חרדה ודכאון מתמשכים מהם סבלה וסובלת הגיעה לטיפול אצל פסיכיאטר.

במהלך הטיפול אובחנה כסובלת מחרדה ודכאון והחלה לקבל טיפול תרופתי. במסגרת הטיפול החלה לעסוק בתקופת ילדותה ותוך כדי העיסוק החלה להיזכר בצורה עצמונית וללא כל שאלה מכוונת או מעודדת כי הייתה קורבן להתעללות מינית מצד הנתבעים.

2.2. התובעת טוענת כי מעת שהגיעה לגיל 5 היה אביה מחדיר אצבעו לאיבר מינה. התובעת זוכרת כי היה מושיב אותה עליו, מקפיץ אותה על איבר מינו, מכניס אצבעו לבין רגליה, מלטף את איבר מינה. כן זכור לה כי בזמן מלחמת יום כיפור, בהיותה כבת, 5 התרחש אירוע בו היא ואביה מסתתרים במקום חשוך ואביה מחבק אותה מאחור, תוך שמצמיד אותה לגופו ומנסה להחדיר ידו מתחת לחצאיתה, כאשר פיו קרוב לאוזנה.

כמו כן, התובעת טוענת כי זכורים לה אירועים בהם אביה יושב בין רגליה ומלטף אותה.

2.3. התובעת זוכרת אירוע במהלך חודש אפריל 1985, אז קיבלה את המחזור החודשי, אמה הייתה בעבודה ובשל מצוקתה פנתה לאביה והוא ביקש לבדוק אותה, ביקש ממנה להסיר את תחתוניה ובדק את איבר מינה.

2.4. התובעת טוענת כי אירוע בדיקת איבר המין ע"י אביה לאחר קבלת המחזור היה אירוע שלא שכחה כל חייה, אירוע זה נתפס בעיניה כאירוע מטריד ולא נורמאלי ואולם, מאחר ומלבד אירוע זה לא זכרה אירועים אחרים של ניצול מיני מצד אביה, לא הבינה שהייתה כל ימי ילדותה קורבן להתעללות מינית מצדו.

2.5. התובעת מדגישה כי במסגרת האירוע הנ"ל לא החדיר הנתבע את אצבעו לאיבר מינה כפי שעשה במקרים אחרים אלה רק הסתכל עליה.

2.6. בכל הנוגע לאחיה, טוענת התובעת כי בהיותה בת 6, 7 שנים, היה אחיה בוגר ממנה בשלוש שנים, נכנס למיטתה מצמיד את איבר מינו וגופו לגופה.

- 2.7. התובעת טוענת כי זכור לה שבהיותה בת 12, 13 שנים בזמן שהוריה יצאו מן הבית, ישב אחיה על כורסא בסלון, ביקש ממנה לשבת בין רגליו, שיחק בשיערה וביקש כי תלטף את רגלו תוך שכיוון את ידיה לכיוון איבר מינו וכאשר הרגישה את איבר מינו נבהלה, שאלה אותו האם לא לובש תחתונים, ענה לה שהוא עם תחתונים ושתמיד ללטף, אז הסתובבה וראתה לתדהמתה כי איבר מינו חשוף וברחה ממנו בבהלה.
- כן טוענת התובעת כי אחיה נהג לקחת אותה בימי שישי אחה"צ לסרטי בנים שכללו אלימות ובמהלך הקרנת הסרט היה מלטף אותה בחלקי גוף שונים.
- 2.8. התובעת טוענת כי כאשר החלה להיזכר באירועים המתוארים, הם נחוו אצלה כאירועים טראומטיים החלה להרגיש בהלה גדולה אשר לוותה בקוצר נשימה, בחילה, רצון להקיא, תחושת תסכול ובושה גדולה.
- 2.9. התובעת מציינת בכתב התביעה כי במהלך שנת 2014 הגיעה לד"ר חרמון, שהינו מומחה בפסיכיאטריה, וזאת על רקע מצוקה נפשית ממנה סבלה במהלך חייה ולצורך טיפול במצבי חרדה ודיכאון מתמשכים.
- לטענתה, במהלך הטיפול סיפרה לד"ר חרמון כי בהיותה כבת 12 ניסתה להתאבד ע"י בליעה של 20 כדורי אופטלגין וזיכרון ניסיון ההתאבדות ליווה אותה כל חייה, אך לא ידעה כי הרקע היה הניצול וההתעללות המינית מהם סבלה בילדותה וכי חשבה שניסיון ההתאבדות ארע על רקע היותה ילדה בודדה, דחוייה וללא כל חברים.
- 2.10. התובעת מפרטת בכתב התביעה כי הוריה עלו מרומניה לישראל, אביה עבד כנהג משאית ואמה ניהלה קריירה מכובדת בתפקיד בכיר ב XXXXX.
- 2.11. התובעת מציינת בכתב התביעה כי לאור תפקידה הרם של האם, נהגה האם להעדר מהבית פעמים רבות לעיתים גם בשבתות.
- 2.12. התובעת מציינת כי עד גיל 12, במועד בו קיבלה מחזור הייתה קרובה לאביה והוא היה מטפל בה כאשר אמה בעבודה וכי לאחר שקיבלה מחזור היחס שלו אליה השתנה ואמה החלה לדאוג לה ולטפל בה יותר.
- 2.13. התובעת טוענת כי אביה היה אדם שתלטן ואלים וגם אמה התנהלה מולו בפחד וכניעה.
- 2.14. התובעת מתארת עצמה כילדה מופנמת שסבלה מבדידות בבית ובחוץ, ללא חברים או חברות והרגישה שקופה לחלוטין.

2.15. התובעת זוכרת כי בגיל העשרה נהגה למשוך תשומת לב באמצעות פלירטוטים עם בנים, ניהלה כמה רומנים עם גברים מבוגרים וכך לדוגמא בגיל 17 בקייטנת קיץ ניהלה רומן עם אחד המצילים בבריתה, גבר מבוגר ממנה ונשוי.

כמו כן, התובעת מציינת כי גם בעת השירות הצבאי ניהלה רומן עם גבר המבוגר ממנה בשנים רבות ולאחר מכן גם עם מפקד הבסיס שלה וכן עם חייל מילואים שהיה בגיל אביה.

2.16. התובעת טוענת כי בהיותה בת 17 וחצי קיימה יחסי מין בפעם הראשונה ולתדהמתה לא היה כתם דם המסמן קריעה של קרום הבתולין וכך גילתה לתדהמתה שהיא לא בתולה.

2.17. התובעת מתארת כי לאורך כל חייה ניהלה מערכות יחסים לא בריאות שבהם נתנה לגברים מבוגרים ממנה לנצל אותה מינית מתוך רצון לשאת חן בעיניהם.

2.18. התובעת מציינת כי מיד לאחר השירות הצבאי שדכו לה הוריה את בעלה המבוגר ממנה בעשר שנים ולמרות ניסיונותיה לחיות חיים נורמאליים, פנטזה כל הזמן על קיום יחסי מין אסורים ואף אלימים ולפני מס' שנים ניהלה רומן מחוץ למסגרת הנישואין, יחסים שנמשכו עד שבעלה גילה את דבר הרומן. על רקע גילוי זה פנתה התובעת לטיפול אצל ד"ר חרמון ומאז תחילת הטיפול הפסיקה את כל קשריה המיניים והיא מתעניינת אך ורק בבעלה.

2.19. התובעת מציינת כי מהתרשמותו של ד"ר חרמון שטיפל בה כל הזיכרונות המודחקים עלו בצורה עצמונית, דיווחיה אותנטיים. מציינת כי כאשר נזכרה באירוע מסוים בו החדיר לטענתה אביה את אצבעו לאיבר מינה, היא נכנסה לשירותים, חבטה ראשה בקיר ולאחר מכן עלו בה מחשבות אובדניות.

2.20. התובעת מתייחסת בכתב התביעה לחוות דעת שנערכה ע"י פרופ' זומר, אליו פנתה נוכח מצבה הנפשי ואולם, משעה שמונה מומחה ע"י בימ"ש זה לא אתייחס לחומרים שנטענו וצורפו בעניינו של פרופ' זומר.

2.21. התובעת טוענת כי הנתבעים ביצעו שורה של עוולות אזרחיות אשר גרמו לה לנזקים נפשיים קשים ובלתי הפיכים ובגנים זכאית היא לפיצוי.

2.22. התובעת טוענת כי היה על הנתבעים להימנע ממגע אסור עמה ומכפיית מגע שכזה.

התובעת טוענת כי הנתבעים הפרו שורות של חובות חקוקות, לרבות חובת הורה או אחראי לקטין, אינוס קטינה, מעשה מגונה בקטינה, עבירות מין במשפחה, התעללות בקטין והזנחת ילדים.

התובעת טוענת כי אביה לא נהג כלפיה כהורה מסור, פגע בה והפר זכותה לחיות בכבוד.

2.23. התובעת טוענת כי לאור מעשיהם של הנתבעים היא סובלת מנזקים נפשיים ואישיותיים המאופיינים בהתנהגות מינית מסכנת, התנהגות כספית אימפולסיבית, התפרצויות זעם, פגיעה עצמית, הפרעות במצבי רוח, דכאון ברמה בינונית, חרדה מעל הנורמה, פוביות ממקומות סגורים, הפרעה פוסט טראומתית, נדודי שינה, תחושת עצב, תחושת כישלון וחוסר ערך עצמי, כושר השתכרותה נפגע והיא נזקקת לטיפול נפשי ואינטנסיבי צמוד וממושך למשך שנים רבות.

3. טענות הנתבע 1

3.1. הנתבע מכחיש את כל טענות התובעת נגדו, חוזר על טענת ההתיישנות אותה גם פירט באופן נרחב במסגרת בקשה לדחייה על הסף.

3.2. הנתבע טוען כי במהלך מלחמת יום הכיפורים היה בשירות מילואים פעיל וכלל לא היה בבית.

3.3. הנתבע טוען כי במהלך ילדותה של התובעת הייתה אהובה, מוקפת בחברים וחברמנית מאוד וכי לא הייתה ילדה בודדה כפי שטענה.

3.4. הנתבע מציין כי אכן אשתו עבדה בתפקיד בכיר ואולם מעולם לא נאלצה להעדר בשבתות ובתפקיד ששימשה במדור שכר, אף לא עבדה בשבתות.

3.5. הנתבע אף מכחיש כי הוא ואשתו שדכו לתובעת את בעלה, אך מציין כי הכיר את הוריו של הבעל וכך נוצרה ההיכרות בין התובעת לבעלה.

4. טענות הנתבע מס' 2

4.1. הנתבע טוען כי התביעה הוגשה בעזות מצח של התובעת וכוללת סיפור שרובו ככולו מצוץ מן האצבע ואף אם היו חלק מהעילות נגועות בשמצ' של אמת, הרי שממילא התיישנו וממילא קשה עד בלתי אפשרי להתגונן מפני טענותיה בשל חלוף הזמן והנזק הראייתי שארע.

- 4.2. הנתבע מס' 2 טוען כי לפחות אירוע אחד מבין אלו המתוארים בתביעה לא התגלה לתובעת
- רק בשנת 2014, שכן, ביחס לאמור בסעיף 9 לכתב תביעתה אינה מכחישה כי את "אירוע בדיקת איבר המין ע"י אביה" לא שכחה כל ימי חייה.
- 4.3. הנתבע מס' 2 טוען כי אירוע זה כמו כל האירועים האחרים המתוארים בתביעה אינו אלא בדיה.
- 4.4. הנתבע טוען כי הן לו ולאביו והן לבימ"ש אין כלים לבחון מהו הגבול בין זיכרון לדמיון, בין זיכרון שווה למשאלת לב והטענות כלפי הנתבע מס' 2 אינן ברורות הוכחה.
- 4.5. הנתבע מס' 2 אומר כי התובעת טועה ומטעה גם בעניינים שהובאו כרקע לתביעתה, כגון אופי היחסים בין בני המשפחה, מקומות ומועדי התרחשויות שונות וכי מדובר במקרה הטוב בניסיון להתעשר על גבם של הנתבעים ובמקרה הרע להטיל דופי במוסריותם תוך פגיעה בשם הטוב.
- הנתבע 2 אף מכחיש את הנזקים הנטענים, מציין כי התובעת התקדמה בחייה, מקיימת חיי נישואין, אמא לילדים ובעלת עבודה קבועה.
- 4.6. הנתבע טוען כי התביעה כולה כמו גם הטפול אצל ד"ר חרמון נובעים משיקולים זרים אשר נועדו לספק הסבר לבעלה על בגידותיה בו ומפנה לאותו "מעשה פלאים" לפיו מאז תחילת הטיפול אצל ד"ר חרמון הפסיקה התובעת את כל קשריה המיניים והפסיקה להתעניין באף אדם מלבד בעלה.
- 4.7. הנתבע 2 מצר על כך שבניסיונותיה להציל את נישואיה בוחרת התובעת להכפיש בכתב תביעה זה את אביה הקשיש ואת אחיה.
- 4.8. עוד מתייחס הנתבע מס' 2 לסוגיית ההתיישנות, טוען כי התובעת מודה כי יש בידיה זיכרון רציף של ניסיון להתאבד מגיל 12 וכי היא מודה שמצויה במצוקה נפשית, חרדה ודכאון שנמשכים לטענתה לאורך כל ימות חייה, ואולם תביעתה התיישנה ורק חדלונה הוא שהביא להתיישנות התביעה.
- 4.9. הנתבע טוען כי השיהוי של עשרות שנים גרם לו נזק ראייתי בלתי הפיך וכך לדוגמא אמו שהייתה יכולה להיות עדת מפתח, אינה כשירה משפטית במועד הגשת כתב ההגנה (האם כאמור הלכה לעולמה במהלך ניהול ההליך) וכמובן שעדים או ראיות שיכול היה להביא להזמת התביעה נעלמו זה מכבר באבק הזמן ולא ניתן לשחזרם.
- 4.10. עוד טוען הנתבע בכתב ההגנה, כי לפחות חלק מהמעשים המיוחסים לו אירעו כאשר היה בן 8 או 9 וחוסים תחת ההגנה הקבועה בסעיף 9(א) לפקודת הנזיקין (לעניין זה יוער כי

ממילא במסגרת הסכמה שאושרה בבימ"ש המחוזי הסכימו הצדדים כי לא תתבררנה טענות כנגד הנתבע בגין מעשים, שלכאורה בוצעו על ידו, טרם מלאו לו 12 שנים).

4.11. הנתבע טוען להעדר יריבות, טוען כי כושר השתכרות התובעת מתאים להשכלתה וניסיונה ואינו מושפע מכל עוולה נטענת.

4.12. הנתבע טוען כי לא ניתן לקשור בין סיפור חייה ההוללים של התובעת עם גברים שונים למעשים שהיא מייחסת לו.

4.13. הנתבע שב וחוזר על הכחשה של מרבית כתב התביעה ואף מציין כי לא ידוע לו ניסיון של התובעת לשלוח יד בנפשה.

4.14. הנתבע מס' 2 טוען כי אמו נאלצה להעדר מהבית בשבתות אך ורק במהלך מלחמת יום הכיפורים, כמו כן טוען כי ככל הידוע לו אביו לא נהג באלימות בילדיו ומכחיש הטענה כי אמו סבלה מאלימות ו/או הייתה כנועה.

הנתבע טוען כי אביו נהג בכל ילדיו כהורה מסור ותמיד דאג לשלומם של ילדיו, הנתבע מס' 2 טוען כי מעולם לא ראה את אביו נוהג במי מילדיו בחוסר כבוד, באופן פוגעני.

4.15. הנתבע מס' 2 טוען כי לתובעת היו בילדותה חברים רבים, קשרה בקלות קשרים חברתיים וכן מציין כי אינו יודע פרטים לאופן ההיכרות בין התובעת לבעלה, למעט העובדה כי יודע שהוריו הכירו את הורי בעלה של אחותו קודם לנישואין.

4.16. הנתבע מס' 2 טוען כי דיון בתביעה משמעו שינוי והרחבה חסרת תקנה של ההלכות הקבועות בעניין התיישנות תביעות ופתיחת פתח לתביעות ספקולטיביות שהתיישנותן ברורה לעין כל.

4.17. הנתבע טוען כי כל טענות התביעה הינן פרי דמיונה של התובעת ואינן בינן לבין המציאות דבר וחצי דבר והטעם להגשת התביעה הוא ניסיונה של התובעת לרצות את בעלה בשל מעשי הבגידה בו.

דיון והכרעה

מבוא לדיון

5. בפתח הדברים יש להבהיר כי מדובר בתביעה הנוגעת לאירועים שנטען על ידי התובעת, שאירעו לפני עשרות שנים, טרם מלאו לתובעת 18 שנים.

הלכה למעשה חלה לגביהם התיישנות מכל בחינה משפטית, אלא שהתובעת טוענת כי את המועדים לצורך מנין תקופת ההתיישנות יש לחשב, לא ממועד קרות האירועים, אלא

ממועד שנזכרה בהם, שכן לטענתה נזכרה באירועים רק במהלך שנת 2014, אז לקחה חלק בטיפול פסיכולוגי אצל מטפל אליו פנתה יחד עם בעלה.

לטענתה עקב מעשה בגידה בבעלה, הוא עצמו נדרש לטיפול זוגי, היא הצטרפה אליו לטיפול, אז החלו צפים אצלה בצורה עצמונית זיכרונות לגבי תקופת ילדותה וגיל ההתבגרות שלה, מהם למדה כי אביה ואחיה פגעו בה מינית ומכאן נולדה התביעה.

6. שאלה מקדמית שיש לבחון היא, האם התובעת "נזכרה" באירועים, ואף אם "נזכרה" באירועים האם לא תחול התיישנות בכל מקרה, נוכח החובה שהטילה הפסיקה על תובע להוכיח כי במרוצת השנים לא היה לו "קצה חוט" בגינו היה עליו לבדוק את הפתולוגיה הנוגעת לאירועים בגינם הוא מבקש לתבוע מכח הזכרות ובחלופי תקופת ההתיישנות.

7. ייאמר בתמצית כבר כעת כי במהלך ניהול ההליך, התובעת שכאן לא הצליחה להראות כי "נזכרה" באירועים ומשם נולדה התביעה, אלא התברר מחקירתה כי הולדת התביעה באירוע במסגרתו נתקלה התובעת באזכור חדשותי לגבי הליך פלילי שהתנהל בענין אב שפגע בבתו והיא "הבינה" כי היא חשה הזדהות עם אותה בחורה שמוזכרת בכתבה.

8. עוד התברר בחקירת התובעת כי אותה תחושת "הזדהות" שהוזכרה לעיל, גרמה לה לחפש את פרטי עורך הדין שייצג את הבחורה שהוזכרה באותה פרשה והיא פנתה אליו.

ככל הנראה במקביל לכך, פנתה ליצירת קשר טיפולי עם דר' חרמון שטיפל בבעלה על רקע קשיים בזוגיות שצפו בעקבות בגידתה בבעלה.

הקשר עם עורך הדין הראשון, הסתיים על רקע מחלוקת בענין זהות המומחה שיערוך חוו"ד בעניינה של התובעת והיא פנתה לעורכת דין נוספת ובסופו של יום אף למומחה נוסף, אותו מומחה שהגיש חוו"ד באותו מקרה תקשורתי הנ"ל, פרופ' זומר.

התברר כי למעשה אף אם אאמין לתובעת כי התהליך שעברה בטיפול אצל דר' חרמון היה אותנטי וספונטני, הרי שבהחלט לא הייתה בו כל "היזכרות", שכן בחקירתה התברר כי מדובר בזיכרונות שזכרה כל חייה ובטיפול, לטענתה, התרחש תהליך של ייחוס משמעות אחרת, בעלת גוון של פגיעה מינית לאירועים שהיו זכורים לה.

אלא שגם טענה זו בדבר הבנת האירועים באופן אחר מכפי שזכרה אותם לטענתה, גם היא טענה שלא ניתן לקבל נוכח הסתירות ושינויים בגרסאות התובעת.

9. הלכה למעשה, כמתואר לעיל, מהלך האירועים לא היה כפי שטענה התובעת בכתב התביעה, והסדר הכרונולוגי היה כמעט לגמרי הפוך/אחרת מהמתואר בכתב התביעה.

הגשת התביעה לא הייתה שיאו של תהליך הזכרות, אלא "ההיזכרות" הייתה כלי שנוצר לצורך הגשת תביעה וזאת כפי שיפורט בהרחבה בהמשך ותוך ניתוח העדויות שהובאו בפני ביהמ"ש וכאשר מסקנת ביהמ"ש נתמכת במסקנת פסיכיאטרית מומחית שמינה ביהמ"ש בעניין זה.

התייחסות לגופן של טענות

10. חוות דעת המומחית, הפסיכיאטרית, דר' טלי וישנה

10.1. במקרה דנן ועל מנת להרחיב את הכלים המצויים בביהמ"ש בעת ההכרעה, מונתה מומחית מתחום הפסיכיאטריה להגיש חוות דעתה באשר לשאלות הבאות :

1. "מה מידת ההיתכנות כי אכן אירעו בילדותה של התובעת פגיעות מיניות מצד אביה ואחיה, בגינן נגרמו לה נזקים נפשיים ואחרים והאם יכולה להיות נכונה טענתה כי הידיעה בדבר אירועים אלו הודחקה על ידה, עד כדי זכרונות מודחקים כהגדרתם המקצועית, אשר התעוררו רק במועד בו פנתה לטיפול אצל דר' חרמון במהלך שנת 2014.

2. ככל שהתשובה לשאלה הראשונה תהא חיובית, תתייחס המומחית לשאלה האם היה באירועים אלו כדי לגרום לנזקים הנטענים בכתב התביעה.

3. המומחית תחוה דעתה ביחס למצבה הנפשי הנוכחי של התובעת ומידת השפעת האירועים הנטענים על מצבה זה.

4. ביחס לאפשרות כי בשל מצבה הנוכחי תהא זכאית התובעת לאחוזי נכות וכלל שהתשובה לכך חיובית, תינתן על ידי המומחית התייחסות רפואית לענין זה.

5. האם היה על התובעת לערוך בירור מעמיק ביחס לנסיבות חייה, האם היה בידיה אותו "קצה חוט" שהיה מחייב אותה לברר מהם הגורמים להתנהגותה, התנהלותה, כך שייתכן שהיתה נזכרת, ככל שהיה במה להיזכר, כבר לפני שנים, באירועים הנטענים."

ראו החלטה מיום 9/9/16

10.2. חוות דעת המומחית הוגשה ביום 25/10/16 והיא נחקרה על חוו"ד בדיון ביום 17.6.18.

10.3. המומחית הבהירה כי ההסבר להתנהגותה של התובעת בנושא ההיזכרות היא, כי כל אדם שמתמודד התמודדות נפשית, מחפש נרטיב, שיסביר לו את התנהגותו בעבר או את התמודדותו ולכן הסיפורים שהוא מוצא בחוץ מתאימים לו.

ד"ר וישנה מנמקת בחוות דעתה מדוע היא סבורה שהתובעת מועדת לפתח זיכרונות שקריים וגם מפרטת את ההבדל בין האופן שבו התובעת נזכרת ומתייחסת לזיכרונות מסוימים, כגון המוות של סבתה ובין האופן שבו היא נזכרת ומתייחסת לזיכרונות המודחקים.

בהמשך לאמור, מעידה ד"ר וישנה עמ' 17 לפרוטוקול הדיון מיום 17/6/18 :

"א' שייכת לצד הסובייסטיבילי (צ"ל – סוגסטיבילי, ככל הנראה לא נשמע היטב בתמלול ההקלטה, שופטת ר.ק.ע) לצד של אנשים שקל מאוד לשנות את הנרטיב שלהם. גם הסיטואציה שהיא הייתה בה באותו זמן, בתוך טפול פסיכולוגי, כאשר מתפרסם בחדשות מקרה שמאוד מאוד עוזר לה ומתאים לנרטיב שלה, ומקל מאוד לאמץ זיכרון לא נכון. בכל מקרה, אין דרך לאושש וזה הכיוון, האם אתה שואל אם אפשר לדעת אם היא באמת עברה התעללות מינית? סביר שלא, אבל אי אפשר להגיד בוודאות. זאת התשובה".

ד"ר וישנה ממשיכה ומפנה לעמודים 24-25 לחוות הדעת שם מציינת המומחית ביחס לתובעת :

"ניכר סגנון פעולה שאינו לוקח בחשבון את מכלול הנתונים. הנטייה להגיב באופן עז ולא מווסת ושקול לגירויים רגשיים"

10.4. המומחית מסבירה בחקירתה כי זוהי המשמעות של סוגסטיביליות, השפעה של נתונים רגשיים על התגובה או על הסיפור, שלא תואם את המציאות עצמה.

בעמ' 18 לחקירתה של ד"ר וישנה היא מציינת כי התובעת עושה שימוש בהגנות דיסוציאטיביות באופיין ומדובר בהגנות שבהן יש ניתוק דברים שאף מושלכים על האחר והמציאות משתנה בהתאם לצורך של האדם לספר נרטיב, שנוח לו עצמו, ומציינת כי אצל התובעת זה חוזר על עצמו לכל אורך הטקסט.

כמו כן, ד"ר וישנה מציינת בחקירתה כי אנשים הסובלים מהפרעת אישיות גבולית הם אנשים סוגסטיבילים באופן כמעט מוחלט ומבהירה בחקירתה כי היות התובעת בעלת הפרעת אישיות עם נטייה סוגסטיבילית הוא מרכיב מרכזי במסקנות חוות הדעת.

10.5. ביחס לבחירה של התובעת לבחור בזיכרונות בנושא פגיעה מינית מסבירה המומחית :

"בסיטואציה שבה אדם מחפש נרטיב שיכול להסביר את מה שקרה לו ואת ההתנהגות שלו בילדות, כי קשה לו לקבל את הדברים שהוא עשה בהמשך

וקשה לו לקבל את ה(לא ברור בהקלטה) מצד ההורים שלו. ומאפשרים לו להיזכר בזיכרונות שעצם ההצעה להיזכר נותנת להם אישוש מסוים, זה טיפול שי (לא ברור בהקלטה) סוגסטיבילי. באותה תקופה בדיוק התפרסמו בעיתונות וברדיו מקרים שבהם זיכרונות מהסוג הזה קיבלו אישור על ידי בית המשפט. מה שמגביר את החוויה הסוגסטיבילית. שוב אני אגיד, אין לי דרך לקבוע" היה או לא היה" אני יכולה להגיד שהסבירות שהדברים היו כפי שהיא מתארת - נמוכה לאור נתוני הרקע. אני אתן לך עוד דוגמא אחת שמנמיכה את הסיכוי. אחד הדברים שכתובים במחקר לגבי אימות של זיכרונות שקריים, זה הסבירות שהם התרחשו. עכשיו, בלי קשר לפגיעה (לא ברור), א' מספרת שהיא נזכרה, שהיא לא זכרה כל הזמן, אבל היא נזכרה שהיה לה ניסיון התאבדות ואחרי זה היא הלכה ליועצת והיועצת לא עשתה כלום. אני חייבת להגיד שסבירות של דבר כזה היא מאוד נמוכה במציאות זאת אומרת, הסיכוי שמישהי תגיד ליועצת "לקחתי אתמול 20 כדורים כי רציתי למות, אבל אל תספרי להורים שלי" והיועצת תחליט להתעלם. זה לא סביר. ועוד נדבך שמראה שאדם יכול להאמין בזיכרון כפי שהוא כשלא בטוח שכך קרה הזיכרון".

(עמ' 21 לפרוטוקול דיון 17.6.2018 שורות 14-34).

10.6. ד"ר וישנה מדגישה בחקירתה כי עצם העובדה שנושא הפגיעה הכלכלית בתובעת עורר בתובעת תגובה רגשית סוערת מראה כי אפשרי שהתובעת תפגין רגש, אלא שבהתייחסותה

לנושא הפגיעה המינית האפשרית, התובעת כלל לא הפגינה תגובה דומה, לא בתהליך הבדיקה ויודגש כי גם לא בחקירתה בבית המשפט.

10.7. ביחס לשאלה הראשונה נקבע בחוות הדעת של ד"ר וישנה כי "אין ביסוס מספק לטענה כי א' סבלה מפגיעות מיניות בילדותה ע"י אביה או אחיה וכי מצבה הנוכחי קשור בשילוב של נתונים גנטיים מולדים יחד עם ילדות לא מיטיבה וחוויות שהצטברו במהלך חייה. א' גדלה בבית שלא העניק לה את התמיכה הנפשית הדרושה להתפתחותה אך אין הדבר מצביע בהכרח על כך שנפגעה מינית בילדותה".

10.8. המומחית קובעת כי חווית הילדות הבסיסית של התובעת היא של עזובה, הזנחה, חוסר מוגנות, השפלה והתעללות.

המומחית מציינת כי בלטה מאוד בדבריה של התובעת נוכחותה הנפקדת של האם, אמה של התובעת והיעדרות זו נתפסת מבחינת התובעת כמה שהותיר אותה חשופה לחסדיהם של הנתבעים, אביה ואחיה.

המומחית מציינת כי התובעת פיתחה דימוי עצמי נמוך ותחושת מסוגלות רעועה, חשה שלא צוידה בכלים כדי לצאת לעולם עצמאי ובוגר ולמעשה כלל לא פיתחה תחושת נפרדות מהוריה.

המומחית מציינת כי התובעת ראתה בהוריה דמויות על והפגיעה הקשה ביותר אשר מלווה אותה עד היום, באופן חי, היא הפגיעה הכלכלית, הבטחות שלא מומשו בתחום זה ותחושת הקיפוח ואי הצדק המעוררות עדיין כעס ואכזבה.

10.9. המומחית מציינת כי הבגידות והמורכבות ביחסים עם בעלה, הובילו את התובעת לבסוף לטיפול פסיכיאטרי ופסיכותרפי והיא **אובחנה כסובלת מהפרעת אישיות גבולית**.

10.10. המומחית קובעת כי להערכת צוות המומחים, **בהיות התובעת מצויה בתוך טיפול בעל מרכיב סוגסטיבי ושבשלא מאפייני השחזור לא ניתן לקבל זיכרונות אלה ככתבם וכלשונם**.

המומחית מציינת כי המצב בו הייתה שרויה התובעת בעת הטיפול מהווה כר נרחב להתפתחותם של זיכרונות שקריים, שעשויים להיחוו כאותנטיים ביותר ולהעלות רגשות דומים או זהים לזיכרונות המבוססים על מציאות שארעה.

10.11. המומחית מוצאת לציין במתייחס לשאלה מס' 2 שנשאלה במסגרת ההחלטה מיום 9/9/16, כי התפתחות הפרעת אישיות גבולית נובע משילוב של נסיבות וגורמים וכי בעניינה של התובעת לא נראה כי מדובר בהפרעה שהתפתחה על בסיס אירוע מכוון אחד או מס' אירועים בודדים, אלא מדובר באופן כללי בפער בין צרכיה ההתפתחותיים של התובעת לבין היכולת של הוריה להעניק לה צרכים אלו.

10.12. בכל הנוגע לשאלה האם היה בידיה של התובעת לערוך בירור מעמיק ביחס לנסיבות חייה והאם היה בידיה אותו קצה חוט שהיה מחייב אותה לברר מהם הגורמים להתנהגותה והתנהלותה, מציינת המומחית כי אין מקום לחשוב שהתובעת יכולה הייתה לעצור במהלך חייה ולברר את נסיבות התנהגותה בפרט לאור העובדה שהוריה לא עזרו לה לעשות כן בשנות ההתבגרות הסוערות שעברה.

10.13. נוכח המחלוקת בין האסכולות בתחום הפסיכולוגיה לעניין האפשרות להזכרות בזיכרונות מודחקים לעומת זיכרונות שתולים, התבקשה המומחית להתייחס בחקירתה מיום 17/6/18 החל מעמ' 11 לפרוטוקול המתומלל ועד עמ' 16, לשאלה האם עסקה בתחום והבהירה כי יש לה רקע קליני רב בנושא של עבירות מין מתוך היזכרות.

10.14. המומחית מתייחסת לנטייה הסוגסטיבית באופי הטיפול של ד"ר חרמון אשר התובעת פנתה אליו לטיפול ואף מנמקת בחוות הדעת כי התובעת "מועדת" לפתח זיכרונות שקריים וגם מפרטת את ההבדל בין האופן שבו התובעת נזכרת בזיכרונות אחרים כגון המוות של סבתה ובין האופן שבו היא נזכרת בזיכרונות המודחקים לכאורה.

10.15. המומחית מציינת כי התובעת מסתמנת בשאלון MMPI כאדם לא מהימן ו"מתחלה" ולכן משם צריך להסתכל בעיניים ביקורתיות על הסימפטומים שהתובעת מתארת.

10.16. המומחית מעידה על עצמה כי אינה משתייכת לאסכולה המתנגדת לאפשרות של היזכרות בזיכרונות מודחקים אך בהתייחסות קונקרטיית לנבדקת הקונקרטיית היא מבהירה כי הסבירות שהאירועים התרחשו היא מאוד נמוכה.

10.17. המומחית מצביעה על כך שיש הבדל משמעותי בין האופן שבו מתעוררת תגובה רגשית אצל התובעת בנושא פגיעה כלכלית לעומת העדר תגובה דומה בעניין הפגיעה המינית האפשרית.

11. לא מצאתי שעולה מחקירתה של המומחית כל נימוק או הצדקה להסתייג ממסקנות חוות דעתה, היא בקיאה בפרטי המבדקים שעברה התובעת גם כאלו שבוצעו ע"י אנשי מקצוע נוספים מהמכון אותו היא מנהלת, "הבית של טלי" ומסקנות חוות דעתה אף תומכות במסקנות אליהן הגיע ביהמ"ש כתוצאה מבחינת יתר הראיות.

12. עדות וחקירת התובעת

12.1. התובעת טענה תחילה שלא זכרה את האירועים למעט אחד או שניים ואולם בחקירתה התברר שזכרה חלק ניכר מהאירועים זיכרון רציף. לגבי האירועים שלא זכרה, לכאורה, יש לבדוק האם אכן נזכרה בהם ספונטנית בתהליך טיפול ולגבי גרסה זו התגלעו סתירות שמטילות ספק ולמעשה שוללות את האפשרות שזה עלה בהזכרות ספונטנית.

12.2. בחקירתה של התובעת נולדה גרסה חדשה, שונה מהאמור בכתב התביעה, לפיה למעשה כל חייה זכרה את האמור בסעיף 58 לתצהיר עדותה הראשית, מה שהשתנה זה הפרשנות והמשמעות שנולדה לטענתה בטיפול אצל ד"ר חרמון.

גרסה זו למעשה מכריעה את הדיון בשאלת "קצה החוט" בעניין ההתיישנות אשר אף תבחן בהמשך, שכן נוכח זיכרונות רציפים (שדבר רציפותם לא צוין בכתב התביעה אלא רק עלה בחקירת התובעת), מה לנו ולשאלת "קצה החוט". התובעת למעשה העידה כי זכרה באופן רציף את האירועים הנטענים.

ר' לענין זה עדות התובעת עמוד 10 לפרוטוקול שורות 13-30.

12.3. בחקירתה של התובעת עולה תמונה מטרידה בכל הנוגע לטיפול אצל ד"ר חרמון, שכן, **לטענתה ד"ר חרמון הסביר לה את ההתנהגות המינית שלה ואף היא הבינה את המצב שהביא אותה להתנהגות המינית הזו.**

עוד אני מוצאת להתייחס לכך שלכאורה הנושא המרכזי של התביעה הוא האפשרות כי בילדותה נפגעה התובעת מינית ע"י אביה ואחיה ואולם, כאשר התבקשה לדבר על ילדותה התייחסה לכך שכאשר אביה היה חוזר הביתה "אי אפשר היה לדבר אתו על כסף".

למעשה בדומה לתגובותיה הרגשיות בנושאים הכספיים, במסגרת האבחונים שעברה במהלך חוו"ד המומחית, **גם בחקירתה הייתה התובעת מאוד סוערת בנושאים הכספיים ולעומת זאת ובהשוואה מאוד מוחזקת ורגועה בחקירה בנושא האפשרות לפגיעה מינית.**

12.4. עוד התברר בחקירתה של התובעת כי **בשונה מהאמור בכתב התביעה היא קיבלה ייעוץ משפטי בעניין הגשת התביעה עוד טרם פנייתה לד"ר חרמון.**

ר' לענין זה חקירתה הנגדית של התובעת בעמ' 21-23 לפרוטוקול.

12.5. למעשה הגרסה לפיה רק בעקבות הטיפול אצל ד"ר חרמון הבינה התובעת כי יכול ונפגעה מינית בילדותה, או אז פנתה לקבל ייעוץ משפטי, קורסת, כאשר **מתברר כי הפניה לד"ר חרמון הייתה בעקבות הייעוץ המשפטי שקיבלה ומשכך, יש להסתכל בעיניים ביקורתיות על אותו תהליך היזכרות "ספונטני" במהלך הטיפול.**

בלתי סביר להניח כי באופן מקרי לאחר קבלת ייעוץ משפטי בעניין הגשת התביעה, פנתה התובעת לד"ר חרמון ובאופן עצמוני "נזכרה" באירועים שעשויים להיות בסיס להגשת תביעה כגון התביעה שבכותרת.

12.6. יתר על כן, רק במהלך חקירתה התברר כי עוד קודם לפנייתה לעו"ד הררי להתייעצות משפטית שהובילה לטיפול אצל ד"ר חרמון, פנתה לעו"ד נוסף אחר, אליו פנתה בעקבות פרסום כתבה בעיתונות בעניין תביעה שהתקבלה בנושא זיכרונות מודחקים.

ר' לענין זה חקירתה בעמודים 44-45 לפרוטוקול, מהם עולה כי סדר הדברים היה קריאת הכתבה, פנייה לעו"ד ויינרייך שייצג בתיק שעליו קראה בתקשורת, פנייה לד"ר חרמון, פנייה לעו"ד בטי הררי.

אין לומר כי הפנייה לעורכי הדין היתה בעקבות "הזכרות", אלא עולה מהחקירה כי במועד הפנייה לעורכי הדין כבר אמרה להם את מה שהיא עתידה "להזכר" בו בשלב מאוחר יותר אצל דר' חרמון.

12.7. התובעת כזכור, טוענת כי בשנת 2014 פנתה לד"ר חרמון בעקבות מצוקה נפשית על רקע בגידתה בבעלה, זאת כאשר התברר כי במהלך אותה שנה פנתה באמצעות עו"ד מהעיר כפר סבא במכתב דרישה לנתבעים באותו נושא נשוא התובענה ואולם זכר פנייה זו לא נמצא בכתב התביעה.

עוד מוצאת אני לציין כי לטענתה הבגידה בבעלה התרחשה כבר בשנת 2010 ויש לזכור כי הפנייה לכאורה בסוגיית הבגידה לד"ר חרמון היתה רק במהלך שנת 2014, טיפול אליו הצטרפה בעצמה במקביל להתייעצויות המשפטיות בהן כבר היתה עסוקה במהלך שנת 2014.

12.8 מעבר לאמור בענין כשל הגרסאות בענין "ההזכרות" הנטענת, הרי שהתברר במהלך עדותה של התובעת כי בכל מקרה, לטענתה, ביחס לאירועים הנוגעים לאחיה (הנתבע מס' 2), היו לתובעת זיכרונות מוקדמים שנים רבות לפני פנייתה לד"ר חרמון.

ר' לענין זה עדות התובעת בעמ' 60-61 לפרוטוקול.

12.9 בכל הנוגע לריבוי ו/או שינוי הגרסאות אצל התובעת - יצוין, כי המומחית ד"ר וישנה לא הייתה סבורה בשום שלב שהתובעת מכזבת ביודעין. המומחית סברה ואף העידה כי "היזכרות בזיכרונות שקריים נחוות ע"י הנזכר... א' לא בודה מליבה זיכרונות ומאשימה סתם. היא באמת מאמינה שהדברים האלה קרו. אז היא לא אדם שקרן".

למעשה, המומחית מבהירה הן בחוות הדעת והן בעדותה במתייחס לגרסאות התובעת כי דווקא מאפייני האישיות של התובעת, החלק הכנוע וההמנעותי, מאפיינים ההופכים את התובעת לאמץ מחשבות במבנה ש"מסדר" לה את העולם.

המומחית מבהירה בעדותה (עמ' 30-31 לפרוטוקול הדיון מיום 17/6/18) כי לתובעת יש צורך עז בגלל המרכיב המצפוני לסדר את ההיסטוריה באופן שהיא יכולה לחיות אתו בשלום. המומחית מבהירה כי הסיפור של פגיעה מינית הוא אחת הדרכים של התובעת לסדר את ההיסטוריה באופן כזה שיהפוך את הדברים לצודקים יותר וכן לשאלת בימ"ש המומחית עונה כי בשל כך שהתובעת לא רצתה מסיבה מצפונית להגיד, "אני רוצה את הכסף כי קיפחו אותי כלכלית", בנתה לעצמה הצדקה של פגיעה מינית, הגם שברור שהתהליך לא התבצע במודע אלא התובעת בנתה לעצמה הצדקה שתצדיק מצב שבו צריך לפצות אותה.

המומחית מוסיפה ואומרת כי ההצדקה נבנתה לא רק כדי להצדיק את הציפיה לקבל כסף מהוריה אלא גם כדי להסביר מדוע בגדה בבעלה.

12.10. יוזכר בנקודה זו, כי על פי גרסתה של התובעת, הגם שנסתרה בהמשך, הפניה לכתחילה לד"ר חרמון הייתה יחד עם בעלה על רקע ההתמודדות עם העובדה שהתגלה שבגדה בו עם גבר אחר.

לשאלת בימ"ש, הבהירה המומחית כי מה שאפשר את הבניה של מנגנון ההצדקה של אותה חווית היזכרות, שאין ספק שגורמת לעינוי נפש בלתי נסבל לתובעת, הוא מבנה האישיות של התובעת, כאשר כבר בגיל הבגרות ניהלה קשרים עם מבוגרים (כולל בתקופת הצבא ניהלה קשר רומנטי עם גבר המבוגר ממנה בשנים רבות).

12.11. המומחית מסבירה כי התחושה הפנימית של התובעת היא של קיפוח וכאשר היא מסתכלת על עצמה, היא צריכה להסביר לעצמה התנהגויות שאינן מקובלות גם עליה וברגע שהאופציה של פגיעה מינית עולה על פני השטח, זה פתרון מאוד נוח לנפש ללכת אליו (עמ' 32 לחקירת המומחית).

12.12. **ד"ר וישנה מדגישה כי את הפתרון התובעת לא יצרה במודע אלא זהו פתרון שנגרם לה.**

עוד המומחית מתייחסת בכל הנוגע לאישיותה של התובעת, לכך שהתובעת למעשה נקרעת בין שני מעגלים: מעגל משפחת המקור שלה ומעגל המשפחה שבנתה עם בעלה.

התובעת מתארת, במהלך תהליך הבדיקה, קונפליקטים שהיו בינה ובין בעלה בעניין קו הנאמנויות, כאשר היא אומרת לו "קודם כל אני בת של ההורים שלי" ובנקודת זמן כלשהי היא אומרת "אני קודם כל אשתך" ואז היא בוחרת, היא לא מסוגלת להכיל את שני המעגלים יחד.

12.13. התובעת מודה בחקירתה כי סביב השנים 2012-2013 היה סכסוך קשה על רקע כספי בינה ובין הוריה, על רקע סירובם לעזור לה כספית, כמו כן עולה בחקירתה כי בעבר על רקע סכסוך עם בעלה, הגישה כנגד בעלה תלונת שווא, במקרה ההוא טענה כי הדוד שלה ואשתו נתנו לה את הרעיון ואפילו ייעצו לה איזה טענות כדאי להעלות.

עדותה זו של התובעת מתיישבת עם עמדתה המקצועית של המומחית כי מדובר בתובעת שמועדת להשפעה בעניינים רגשיים ויכול שהייתה מועדת להיזכרות בהתאם להצעות סוגסטיביות שעלו במהלך הטיפול, כפי שבעבר הייתה מועדת להגשת תלונות שווא כנגד בעלה (כאשר לטענתה בשעתו מי שהדיח אותה לתלונת השווא היו הדוד שלה ואשתו).

בחקירתה מציינת התובעת כי בעלה טען כנגדה שהיא מקשיבה לכולם חוץ מאשר לו ולילדים ועל רקע המצוקות הכספיות שלהם נראה כי קיבלה "דחיפה" להגיש התביעה כנגד אביה ואחיה, תוך ניסיון לקבל כספים מהוריה.

בצומת הבחירה הזה של הבחירה בין מעגלי המשפחה, בחרה בבעלה והיא דבקה בו וייתכן כי מכאן אף החלטתה להגיש תביעה כנגד אביה ואחיה.

12.14. בכל הנוגע לאפשרות כי התובעת אכן חוותה פגיעה פיזית בילדותה, נראה כי הדבר מקבל ביטוי הן בחומר שנאסף ונרשם ע"י צוות הבדיקה במכון "הבית של טלי" והן בעדויות אחיה, כאשר שניהם ציינו כי הייתה זו, ככל הנראה, אימם שהייתה מכה אותם (גם את התובעת) עם חגורה ככלי ענישה חינוכי ולא בלתי סביר כי גם האב נקט בעונשים פיזיים שכנראה היו נהוגים בתא המשפחתי הקונקרטי וזאת כפי העולה מחקירות כלל בני המשפחה.

מעבר לכך, בעמ' 49-50 לחקירת המומחית יש התייחסות ליתר מאפייני הילדות הבעייתיים של התובעת, כאשר חוותה חוויה של נטישה מצד אמה שהייתה עסוקה בעבודה, דווחה כי הייתה תלמידה לא טובה וייתכן כי גם סבלה מהפרעת קשב וריכוז שלא טופלה, יש חווית השוואה מול אחיה, שהיו ככל הנראה תלמידים יותר טובים, אח"כ גם המשיכו ללימודים אקדמאיים והתחושה הכללית של התובעת הייתה כי היא גדלה כ"כבשה שחורה".

אפילו חווית השידוך של התובעת לבעלה, שידוך שלטענתה הוריה אחראים לו, נחוותה אצלה כנטישה של ההורים שחיתנו אותה לפני שהשלימה את לימודיה.

12.15. המומחית מתייחסת בחקירתה (עמ' 37 לפרוטוקול) לכך שעל אף האמור בעניין כך שדמות האב באבחונים מצטיירת כ"אדישה, דוחה ואף תוקפנית ומאיימת" **הסבירות לפגיעה מינית היא נמוכה ומבהירה כי אפילו בתוך התשובות אין סימנים לפגיעה מינית אלא סימנים לתוקפנות ומציינת כי סימנים לפגיעה מינית נראים אחרת.**

ביחס לטענת התובעת כי הייתה פגיעה מינית גם מצד אחיה, מציינת ד"ר וישנה כי בכל הטסטים או המבחנים כלל לא עלה כל דבר מובהק ביחס לדמות האב. כך למשל עלתה מובהקות לגבי דמות האב, אך אין שום התייחסות לדמות אח (עמ' 38 לחקירה).

12.16. בכל הנוגע להתמודדות התובעת עם דמות האב בעיניה מתייחסת ד"ר וישנה בחקירתה עמ' 69-70 ואומרת כי "דפוס היחסים היה של הורים שלא מיטיב עם התובעת".

וכך בחקירתה של המומחית בענין זה :

”במתייחס למנגנון ששב וחזר אצל התובעת מגיל צעיר לקיים מערכות יחסים עם גברים המבוגרים ממנה ב-10 או 20 שנים, מתייחס... זה דפוס של יחסים, הורים שלא היטיבו איתה. במקרה שלה, לפחות בזיכרון שלה, דפוס של אבא שלא מספק לה את הצרכים אישיים שלה, ואמא נעדרת. ואז בחוויה שלה היא מנסה, אם אני אדבר על תיאוריות ממש פרוידיאניות, אז זה בדיוק הקלסיקה של תסביך אדיפוס לא פתור. שבו היא מנסה שוב ושוב לכבוש את האב כדי למצוא לעצמה איזשהו מפלט, במקום להעביר את דמות ההזדהות שלה לאמא. שזה התהליך התקין שצריך לקרות. או אם אני מדברת על תיאוריות מאוחרות יותר כמו של אדלר

שמדבר על מעגלים שבהם אנחנו” רוקדים את אותו ריקוד” כשיש לנו יחסים לא פתורים אנחנו משחזרים אותם שוב ושוב ומנסים להביא אותם לידי פתרון טוב יותר כדי לתת לעצמנו איזשהו פתרון ליחסים הלא פתורים הישנים, מה שכמובן לא מצליח כי זה יחסים שמראש נועדו לכישלון, כי הראיה הבסיסית שלהם היא לא נכונה. בטיפול, הרבה פעמים, מה שאתה לומד לעשות זה.. אז זה בעצם שחזור ושכפול גם של ההבדלים במערכת היחסים וגם של הכישלון שחזר על עצמו כל פעם מחדש..... בדיוק. אלה מנגנונים שאנחנו מכירים הרבה מאוד, שגם מאוד מאפיינים באמת הפרעות אישיות מהסוג הזה, שבהם אדם מוצא את עצמו שוב ושוב בתוך מערכת יחסים לא מיטיבה, תלולית מאוד, ניסיון להיאחז בה, להיכשל, למצוא את הקשר הבא וכן הלאה. זה לא מחייב פגיעה מינית, זה כן אומר ש..... זה לא מחייב אבל זה גם לא סותר.... אבל זה מצביע על חסך שהיה לה..... שהיה קשר לא מספק עם האם וקשר לא מיטיב עם האבא. לפחות בחוויה הסובייקטיבית שלה. הצרכים שלה מול מה שההורים נתנו לא תאמו. זה לא אומר שההורים היו רעים. זה לא אומר שהיא הייתה רעה, היה איזה חוסר התאמה בסיסי בין הצורך שלה לבין מה שהיא קיבלה שהוביל למקום לא טוב. ”

13. עדים מטעמה של התובעת

מטעם התובעת העידו שתי חברות ילדות והפסיכולוג מר דר' חרמון.

13.1 חקירת ד"ר חרמון

א. הנתון המטריד שעולה מחקירתו של ד"ר חרמון הוא כי בניגוד למה שמסרה התובעת לפיו כבר בפגישות הראשונות אצל ד"ר חרמון צפו זיכרונות, מעיד ד"ר חרמון כי בפגישות הראשונות לא צפו כל זיכרונות וכי הזיכרונות החלו לצוץ בהיותה מחוץ לקליניקה כשהיא שולחת לדר' חרמון את הזיכרונות באמצעות SMS ואף זאת רק לאחר מספר פגישות.

ב. ההתרשמות מעדותו של ד"ר חרמון הייתה כי הוא מנסה בעדותו לצמצם את חלקו בטיפול בתובעת, טוען כי לא שינה את הטיפול התרופתי, אף מציין כי טיפל בתובעת ובעלה "פרובונו" ללא תשלום וכן מבהיר כי הזיכרונות כלל לא צפו בקליניקה ואין לו כל התרשמות קלינית מההיזכרות עצמה.

ג. ד"ר חרמון מדגיש בחקירתו כי התובעת הודיעה לו במסרונים את זיכרונותיה ולאחר מכן בקליניקה חזרה על דבריה.

כשבית המשפט שאל את ד"ר חרמון מה חשב על ההיזכרות, טען כי לא חשב יותר מידי ואולם כאשר נחקר ע"י עו"ד פלדמן טען לפתע שהיה מופתע מהמסרונים.

תמיהה אני כיצד בפער של 20 דקות נוצר הבדל שהביא לכך שנזכר שהופתע מהמסרונים של התובעת.

ד. מחקירתו של ד"ר חרמון עולה בצורה ברורה ומובהקת תיאור תהליך טיפולי סוגסטבילי כאשר בחקירתו העיד כי השיח התקיים כך שהוא עצמו מציע למטופלת הגדרות והיא מאשרת את מילותיו.

נכון כי ד"ר חרמון עצמו אינו מגדיר את התהליך כתהליך סוגסטבילי ואולם, מתאר דרך פעולה של הצעה, הוא הציע למטופלת דרך מחשבה מסוימת אם באמצעות מילים ברורות ואם באמצעות פרשנות והמטופלת הושפעה מהצעתו, קיבלה אותה וכאשר עסקינן במטופלת שעל פי נתוני האבחון מועדת יותר מהאדם הסביר להשפעה, הרי שמצטיירת תמונה של השפעה ברורה של הטיפול על דרך המחשבה של התובעת.

ה. מחקירתה של התובעת, פרוטוקול דיון 21/6/18 – עמ' 16, עולים הדברים בצורה ברורה (שורות 10 עד 19):

ש"יפה. ומד"ר חרמון הבנת שההורים שלך הם לא גיבורי על.
ת: הוא נתן לי להבין.
ש: מה הוא נתן לך להבין?
ת: בעקבות מה שעברתי בבית. כל הדברים המיניים, כל החסרים שהיו לי, והוא אמר לי הם עדיין ההורים שלך אבל הם לא זה, תסבירי לי מה הוא אמר לך ביחס באמת לנושאים המיניים?
ת: הוא אמר לי שזה חלק טראומתי שהיה אצלי הוא הציג את זה כשולחן שמוצג כצג מוסתר במחשב. שהראש לא רוצה להתעורר לא רוצה לחשוב על זה כאילו מוסתר שנים מוחבא ורק בעקבות שיחות זה התחיל להתפרץ. שיחות, חלומות, הכל

**התחיל בגלל חלומות, הכל בגלל זה. הוא אמר לי שיש משהו
שכאילו גרם לי להדחיק את כל העניין הזה"**

אין דרך טובה יותר לתאר תהליך סוגסטיבי מהאופן שבו תיארה התובעת את הטיפול שלה אצל ד"ר חרמון, כאשר מבהירה בחקירתה כי המטפל מציע לה ומסביר לה מה היא עברה, מה היא חשה, מה עשו לה, כיצד הכול צפוי לצוף ובאורח "מקרי ופלאי", כך בדיוק מתרחשים הדברים.

ו. עוד יש לציין כי בחקירתה מציינת התובעת כי הלכה למעשה הזיכרונות לא צפו בחלומות כפי שציינה בכתב התביעה ו/או כפי שהציע ד"ר חרמון שאמור להתרחש אלא היא מעידה כי הדברים צפו במסגרת הבזקים בזמן ערות (עמ' 31 שורות 17-3 לפרוטוקול מיום 21.6.18).

ובכל זאת למרות שמבהירה בעצמה כי אותם זיכרונות למעשה צפו במסגרת הבזקים, בחרה לספר שצפו באמצעות חלומות, ויש לזכור כי **כך הרי הסביר לה ד"ר חרמון שאמור להתרחש וכך אף התרחש תהליך ההיזכרות של הבחורה מההליך המשפטי שקיבל אזכור תקשורתי וממנו החל כל התהליך שכאן.**

ז. עוד עולה סתירה וחוסר התאמה בין גרסת התובעת לגרסת ד"ר חרמון כאשר

היא

הייתה מבולבלת וסברה בשלב כלשהו שההתייעצות עם עו"ד ויינרייך (התייעצות אליה הלכה עוד קודם להתייעצות עם עוה"ד הררי אשר הגישה את התובענה דנא), הגיעה כשהיא מצוידת בחוות דעת של ד"ר חרמון וד"ר זומר ואילו ד"ר חרמון מכחיש כי במועד ההתייעצות עם עו"ד ויינרייך כבר נתן את חוות דעתו לתובעת.

ח. יתר על כן, יש ממש בטענתו של ב"כ הנתבע מס' 2 כי תמוה הדבר, שבאורח פלא הגם שהוחלפו מאות מסרונים, כמעט 300 מסרונים בין ד"ר חרמון לתובעת במהלך התקופה שמחודש אוגוסט 2014 ואילך, כל המסרונים מצדו של ד"ר חרמון נמחקו ורק כ-90 מסרונים מטעמה של התובעת נשארו מתועדים על ידה וצורפו לכתב התביעה.

אם אכן אותו תהליך היזכרות אותנטי, התרחש במסגרת החלפת מסרונים, ראוי היה שמי שנטל ההוכחה מוטל עליו, היה טורח ושומר את הראיות הדרמטיות שבידיו. אלא שלא זו בלבד שהראיות לא נשמרו (אין מחלוקת כי במועד ההיזכרות כבר היה ברקע עורך דין שנתן ייעוץ משפטי), הבחירה הייתה להציג בצורה סלקטיבית מאוד את ההודעות ולהשאיר את חלקן האחר במקום לא ידוע.

בחירה זו בכל הכבוד, נוכח נושא התובענה והעובדה שהתובעת זכתה לייעוץ משפטי רציף עוד קודם לפניה לד"ר חרמון, אינה נראית בחירה מקרית ורק מוסיפה לתמיהות של בית המשפט ביחס למהימנות גרסת התובעת ומתווספת לרשימת הסדקים והבקיעים בגרסה העובדתית.

13.2. עדות חברת הילדות הגב' מ'

- א. העדה טענה בתצהירה כי מכירה את התובעת מגיל צעיר מאוד, למדו יחד עוד בביה"ס היסודי. זכור לעדה כי התובעת הייתה ילדה בודדה ללא חברים ולא הצליחה במיוחד בלימודים למעט בספורט. זכור לעדה כי במהלך תקופת הילדות הגיעה לבית התובעת פעם או פעמיים וזוכרת את הבית כבית "מוזר, חשוך, בית לא חם."
- ב. העדה זוכרת שני אירועים מהילדות הקשורים לתובעת, אחד כאשר התובעת קמה מהכסא בשיעור על מנת לגשת למורה ותלמידים צחקו עליה כי לבשה חזיה. אירוע נוסף שזכור לה התרחש בכיתה ז', במהלכו התובעת התפרצה בבכי הסטרי, בלתי מוסבר, נהייתה אדומה מאוד, שמה את הידיים על החזה והתכופפה. העדה מציינת כי לאירוע לא היה כל אירוע מקדים, אף אחד לא רב עם התובעת, לא צחק עליה ולכן המקרה היה כל כך חריג.
- ג. העדה זוכרת כי אחת הבנות שלמדו עמן, נ', קראה ליועצת אשר הוציאה את התובעת מהכיתה.
- ד. העדה מציינת כי זכור לה שאימה של התובעת היתה אישה מאוד נעימה ומוצלחת ואביה של התובעת היה איש "מוזר ופשוט".
- ה. העדה מציינת כי היום בדיעבד היא מבינה שהיו בין אם התובעת לאביה של התובעת פערים מאוד גדולים, כאשר האישה היתה מאוד משכילה ונעימה והאיש היה איש פשוט ומוזר.
- ו. העדה מציינת כי היום היא עו"ד עצמאית ובעבר שירתה במשטרת ישראל ועברה הכשרות שונות לרבות כחוקרת עבירות מין והיום בדיעבד היא יכולה להבין שיכול והתנהגותה של התובעת עשויה לנבוע כתוצאה מהתעללות מינית שייתכן שהיא חוותה בילדותה.
- ז. לאחר ששמעתי את חקירת העדה התרשמתי שמדובר בעדות בעלת משקל נמוך מאוד, אם בכלל. התרשמותה של העדה מהסיבות לארוע המתואר בעדות, אינה רלוונטית.

ז. אף אם ארע אירוע זה במהלך נעוריה של התובעת, לגביו מעידה העדה, אירוע שאין מחלוקת כי אם ארע, הרי שארע בבית הספר, בשעות הלימודים, שם נכחו תלמידים נוספים, אירוע אותו אין מחלוקת כי התובעת טענה שזוכרת לאורך כל חייה, הרי שאין בו כדי להוכיח כי ארע בגין מעשים שביצעו הנתבעים כלפי התובעת ולגביו ממילא חלה התיישנות.

ח. אמנם העדה העידה באולם בית המשפט בצורה רהוטה ונחושה ואולם תוכן העדות התייחס לאירועים שאירעו לפני 40 שנה, כאשר העדה מנסה לשכנע את ביהמ"ש שזוכרת אירועים אלו במדויק, הגם שלא הכחישה כי למרות אותו אירוע שהיה כ"כ משמעותי עבורה בעניינה של התובעת, במשך אותן עשרות שנים לא קיימה כל קשר עם התובעת, אפילו לא במועד הרלוונטי לאירועים, קרי במהלך שנות נעוריהן.

ט. זאת ועוד, העדה שביקשה לשכנע את ביהמ"ש כי זוכרת את האירוע שארע לפני 40 שנה בשנות נעוריה, באחד מימי הלימודים בביה"ס בצורה כל כך מפורטת, התקשתה לזכור מתי פנתה אליה התובעת בעניין עדותה, דבר שארע מן הסתם באחת מן השנים האחרונות לאחר הגשת התביעה.

י. יתר על כן, העדה לא הצליחה להסביר אם האירוע היה כה משמעותי עבורה עד כדי כך שנחקק בזיכרונה במשך עשרות שנים, מדוע לא פנתה מעולם לבדוק מה ארע בגורל התובעת בעקבות אותו אירוע.

יא. כאמור התרשמתי מעדה בעלת מוטיבציה לסייע לתובעת ואולם עדותה היא בעלת משקל נמוך ביותר ביחס לשאלה העומדת להכרעה.

13.3. חקירת נ'

א. העדה טענה בתצהירה (ס' 1) כי למדה עם התובעת מכיתה ט' עד כיתה יב', למדו יחד בביה"ס אך מעולם לא ביקרה אצלה בבית. על אף האמור בסעיף 2 לתצהיר ציינה כי בעת שלמדו בכיתה ז' זכור לה כי היתה מזמינה את התובעת לביתה אך התובעת מעולם לא הזמינה אותה.

ב. העדה מציינת כי התובעת היתה ילדה מאד בודדה, מסתגרת בלי הרבה חברים.

ג. העדה מציינת כי התובעת היתה גדולת מימדים והגיעה לחטיבת הביניים ממש אישה לאחר שקיבלה מחזור.

עוד מצוין בתצהירה כי התובעת הוכיחה עצמה בעיקר בתחום הספורט וכי לדעתה התובעת בחרה לעיסוק בכדורסל כדי לא לחוות את הילדות.

ד. העדה מתייחסת בתצהירה לאירוע שהחל כיום לימודים רגיל כאשר כל התלמידים יושבים בכיתה ולפתע התובעת החלה להשתולל, לצרוח, לבכות כאחוזת אמוק וזכור לה שאמרה "אני לא יכולה יותר".

ה. העדה מציינת בתצהירה כי התובעת השתוללה, הכתה עם הידיים על החזה, על השולחן והשמיעה זעקות כמו של חיה פצועה וכי המקרה היה ממש חריג במיוחד כי התובעת בדרך כלל היתה ילדה שקטה. העדה מציינת כי היא עצמה רצה כדי לקרוא ליועצת ביה"ס, היועצת הגיעה מהר, לקחה את התובעת ויורת לא שמעו על המקרה.

ו. העדה מציינת כי היא עוסקת בתחום החינוך מזה 25 שנים, עברה השתלמויות והיום במבט לאחור היא מבינה שהתנהגותה של התובעת נובעת מכך שייתכן שעברה פגיעה מינית בילדותה.

ז. קשה לקבל את הסברה כי הגב' נ' מצד אחד לא דיברה מאז קרות הארוע עם התובעת על הארוע ומצד שני זכרה "במקרה" את כל הפרטים שצוינו בתצהירה, הגם שלא יכלה למסור אף פרט אחר עליו נשאלה במסגרת חקירתה.

כך למשל הגב' נ' טוענת בתצהירה כי פנתה ליועצת ביה"ס מיוזמתה בעניין האירוע שארע לתובעת בביה"ס בכיתה ז' (כאמור בחלק אחר של התצהיר צוין כי למדו יחד רק בכיתות ט'-יב') ואולם לא זכרה לעומת זאת היכן הייתה המורה, שלטענת התובעת הייתה בכיתה במועד האירוע (שכן צוין כי הארוע התרחש בעת שהתלמידים כבר ישבו8 ולמדו) .

ח. הגב' נ' טוענת כי זוכרת מה התובעת לבשה באותו אירוע בביה"ס (האירוע התרחש בהיות התובעת והעדה בכיתה ז' כאשר העדות היום בתחילת שנות ה 50 לחייהן) חולצה בצבע ירוק ולעומת זאת לא זכרה מה לבשה היא עצמה או מה לבשו אחרים.

ט. על אף האמור, איני מוציאה מכלל אפשרות כי ייתכן והאירוע התרחש או שהתרחש אירוע בדומה לו ואולם עדות הגב' נ' לגביו היא בעלת משקל נמוך ביחס לשאלה שעומדת להכרעה והתרשמתי כי פרטי העדות נועדו להגיש סיוע לתובעת ולא התרשמתי כי "ידיעת" הפרטים ביחס לאירוע אכן מבוססת במציאות או בזיכרון אמיתי של העדה.

י. לא בלתי סביר כי אכן היה אירוע חריג כלשהו הנוגע לתובעת במהלך שנות לימודיה בתיכון, שכן לפחות שתיים מחברותיה לספסל הלימודים הסכימו לתת עדות בעניינו ואף התובעת עצמה זכרה ארוע זה.

יחד עם זאת וכאמור ביחס לעדות הקודמת של חברת הילדות הנוספת, מדובר בארוע שהתובעת עצמה מבהירה שזכרה כל חייה ומשכך אינו נוגע למבחן "ההיזכרות" וממילא הנתבעים או מי מהם כלל לא היו מעורבים בו ואין בו כדי להטיל אחריות על הנתבעים או מי מהם.

14. עדויות הנתבעים והעדים מטעמם

עדות הנתבע מס' 1:

14.1. א. הנתבע מס' 1 – אביה של התובעת, קשיש בן 86 שנים, אומנם מבחינה פיזית בחר להעיד בעודו יושב, יחד עם זאת, אדם צלול, חריף ומודע לחשיבות ההליך.

הנתבע גם בגילו המתקדם היה די תוקפן בחקירתו, בחר להתעלם מממצאי חוות הדעת שנגעו ליחסיה של התובעת עמו.

ב. הנתבע זכר היטב את הפרטים לגביהם נחקר, התנסח ברהיטות ואף להתרשמות בית המשפט בנחישות ובקשיחות.

ג. ב"כ התובעת בחר לחקור אותו חקירה שעסקה בעיקר בנושא האפליה בין ילדיו, בחירה זו חיזקה את התרשמות בית המשפט כי הנושא המרכזי שמעסיק את התובעת עצמה היא נושא האפליה שלה מול שני אחיה האחרים.

לעניין זה, יש להבהיר כי תחושת הקיפוח הזו של התובעת, כשלעצמה, יכולה לבסס מניע "להיזכרות".

ד. בכל הנוגע לטענות התובעת כי הנתבע כבר הואשם בעבר בפגיעה מינית, הנתבע 1 לא הכחיש ואפילו העיד מיוזמתו כי אכן עובדת זרה שעבדה בביתו ובבית אשתו המנוחה הגישה נגדו תלונה בעניין עבירות מין, יחד עם זאת, איני מוצאת כי עצם מעורבותו בעניין אותה תלונה יכולה להוות טענה מכריעה ו/או כבדת משקל בתובענה שבכותרת וזאת נוכח ההבדלים הברורים בין הארועים, יתר הנסיבות, הקושי הראייתי והסתירות בגרסאותיה של התובעת.

חקירת הנתבע מס' 2:

14.2. א. בית המשפט התרשם כי הנתבע מס' 2 בחקירתו עמד תחת לחץ נפשי גדול, העיד

בצורה מנומסת ועדינה. חקירתו ע"י ב"כ התובעת הייתה בעיקר בנושאים טכניים ויוזכר ויודגש כי חלק נכבד מהאירועים הנטענים כנגדו, אף אם היו מתרחשים, הרי שאירעו, לכאורה, כשהיה בן 7, 8 שנים, כאשר ממילא הוסכם בין הצדדים כי התובעת אינה עומדת על אחריותו של הנתבע מס' 2 ביחס למעשים, שבוצעו לטענתה, טרם מלאו לו 12 שנים.

ב. ניכר כי הנתבע מס' 2 בוחר בתיאור גורף, ורוד וחיובי של ילדותו ושל ילדות אחותו, בשעה שאין לכך בסיס לא באמור בחוות הדעת (שאת מסקנותיה כזכור מאמצים שני הנתבעים) לא בעדות אחיו הנוסף ובוודאי שלא נוכח אישיותה המורכבת של אחותו, כאשר ברור שאישיותה בבגרותה ומערכות היחסים שהיא מנהלת בבגרותה הם רק המשך למאפייני האישיות שלה כילדה ונערה.

ג. לא מצאתי סתירות בגרסאות הנתבע מס' 2, עדותו הייתה מסודרת, קוהרנטית ולא נסתרה בחקירתו הנגדית. יחד עם זאת, כאמור ניסה לצייר תמונה לא מאוזנת בעניין תקופת הילדות ונוכח העובדה שבעצמו העיד שהיה "חוטף" מאמו עונשים של הכאה באמצעות חגורה (טען שאמו הייתה מכה אותו עם חגורה עמ' 78 שורות 14-22 לפרוטוקול מיום 24.6.18) איני מוציאה מכלל האפשרויות כי הוא עצמו מבקש שלא להיזכר בחלק מתקופת הילדות וזאת נוכח נוכחותה הנפקדת של אמו בבית בתקופה זו ואופיו הנוקשה של אביו כפי שעולה מתיאור שני אחיו האחרים.

14.3. עדוּתו של מר ר':

א. מר ר' הוא הדוד של התובעת והנתבע מס' 2, גיסו של הנתבע מס' 1.

ב. העד ציין בתצהירו כי נדהם כששמע דבר הגשת התביעה וכי לאורך השנים אחותו ז"ל, אימה של התובעת שיתפה אותו בניסיונות של התובעת "להוציא" מהוריה כספים וציין כי גם לאחר מחלת אחותו המשיכה התובעת ודרשה מהוריה כספים, על רקע תחושות הקיפוח שלה.

ג. מר ר' מציין כי מאז ילדותה של התובעת היה להם קשר מצוין וכי הוא נהג לקחת את התובעת והנתבע מס' 1 (אחייניו) לראות סרטים ביום שישי וצפה עימם יחד בסרטים ולא ראה שום התנהגות פוגעת מצד הנתבע מ' 2 כלפי התובעת.

מציין בעדותו כי לאורך השנים שיתפה אותו התובעת בתוכן הנוגע לכך שהוריה אינם מעבירים לה די כספים אך מעולם לא ציינה דבר בעניינים המוזכרים בתביעה.

- ד. מר ר' מציין בתצהירו כי לפני כ – 8 שנים הגיעה התובעת לביתו באחד הערבים, בוכה ומשתוללת והודיעה לו כי עזבה את הבית עקב איומי בעלה. הוא מציין כי מיד אחריה הגיע בעלה של התובעת והחל דופק על הדלת בפראות וכי הוא ואשתו לא אפשרו לבעלה של התובעת להכנס והיא נשארה ללון אצלם באותו לילה.
- ה. מר ר' טוען כי האירועים הנטענים לא יכלו להתרחש שכן הנתבע מס' 1 עבד מאד קשה ורוב שעות היום היה מחוץ לבית וכי אחותו היא שדאגה לטיפול בילדים וכי הנתבע מס' 1 היה אהוב על ילדיו.
- ו. עוד מציין מר ר' כי למיטב זכרונו במהלך מלחמת יום הכיפורים, שירת הנתבע מס' 1 במילואים כנהג מוביל.
- ז. לא מצאתי לייחס משקל רב או רלוונטיות יתרה לעדות של מר ר' בנושאים שעומדים להכרעה במסגרת כתב התביעה שכן אם אכן היה מדובר בזיכרונות מודחקים הרי שלא סביר לצפות מהתובעת לשתף בזיכרון שכלל אינה מודעת אליו.
- מאידך עדותו בענין אחותו ז"ל לא תאמה לעדויות שמסרו כל שלושת ילדיה ואין ספק כי אמנם מהדינמיקה באולם ניכר כי היה ועודו מקורב לשלושת אחייניו, יחד עם זאת לא יכול היה לתרום תרומה משמעותית בשאלת "ההזכרות" או התכנות הארועים.

14.4 עדותו של מר ח':

- א. מר ח' הינו אחיהם של התובעת ונתבע מס' 2, בנו של הנתבע מס' 1.
- מר ח' מתאר בתצהירו תמונה אידיאלית של משפחה תומכת ללא כל קושי או בעיה, מתאר כיצד הוריו תמיד תמכו באחותו כלכלית, מציין כי מערכת היחסים בין התובעת להוריה היתה הפוך מכפי שמתארת התובעת ואף מציין כי למשל החל משנת 1952 אז "התחזק" בעלה של התובעת בדת היהודית, הודיעו להורי התובעת כי יחדלו להגיע בערב שישי לארוחה ועל כן מבקשים כי ההורים של התובעת ישלמו להם החזר כסף בגין שווי הארוחות אליהן לא יגיעו.
- ב. ביחס לתקופת הילדות מציין מר ח' כי זוכר שהתובעת לא היתה בודדה כלל, היו לה חברות ואף נהגה לעשות מסיבות בבית.
- ג. מר ח' נתן עדות מאוד מאוזנת, בית המשפט מוצא להאמין לעדותו. על אף האמור בתצהיר, בחקירתו אישר שכמו יתר אחיו גם הוא "חטף מכות" בחגורה מאמו ואף טען כי התובעת עצמה הייתה מכה אותו בתקופת ילדותו.

ד. לא ברור מדוע בחר ב"כ התובעת לחקור אותו בנושא מימון לימודיו ע"י הוריו, שעה שאין מחלוקת שהתובעת עצמה לא למדה לימודים אקדמאיים ואין לבימ"ש ו/או לצדדים כל אפשרות לדעת, לו הייתה לומדת לימודים אקדמאיים, האם היו הוריה מממנים אותם גם עברה. יחד עם זאת, בנקודה זו עצם העיסוק בשאלת האפליה הכספית בין האחים חוזרת ומחדדת את הרושם הקשה כי זה היה הרקע להגשת התובענה.

ה. כך או אחרת גרסתו, כמפורט בתצהיר, לא נסתרה בחקירתו הנגדית.

סיכום ביניים

15. במסגרת שמיעת הראיות התברר, כי לא זו בלבד שהתובעת לא הצליחה להוכיח כי האירועים הנטענים אירעו באופן בו היא מתארת אותם, או בכלל, אלא שהנתבעים הצליחו להציג תמונה הנתמכת בעיקר בעדויות התובעת והמטפל שלה, לפיה הולדת התביעה היא באירוע בו התובעת קראה כתבה בעניין פסק דין שניתן בעניין הליך פלילי שהתנהל בעקבות זיכרונות מודחקים שצפו, וזאת במהלך תקופה בה התעצמה אצלה תחושת קיפוח וכעס כלפיה הוריה ורצון לבוא עימם חשבון כספי ורגשי.

המשך לאותו רגע קריטי של עיון בכתבות בתקשורת בעניין אותו הליך, הוביל את התובעת להתייעצות עם עו"ד ויינרייך שייצג בהליך בנושא הרשעה בפלילים עקב הזכרות בזיכרונות מודחקים, שזכה לכיסוי תקשורתי, להתייעצות עם דר' חרמון שהיה באותו שלב המטפל של בעלה (אליו פנו לכאורה בעקבות בגידה שלה בבעלה) בנושא טיפול, רישום זיכרונות שצצו בהיותה בבית (ולא בטיפול כפי שטענה).

למעשה התברר כי "הזכרות" ארעה רק לאחר שדר' חרמון עודד אותה לעשות כן, באמצעות מסרונים וכי אף אירוע לא צץ בזיכרונה במסגרת הטיפול בחדר הטיפולים, ואף לא בחלומות, אלא במסגרת "הבזקים" בעת ערות והביטוי "חלומות" בו נקטה בכתב התביעה היו פרי הנחיית דר' חרמון כי "כך נזכרים בזיכרונות מודחקים".

למעשה נראה, כי ה"הזכרות" נולדה על רקע ניסיון לקבל כספים מהנתבעים ועל מנת להסביר לעצמה ולבעלה מדוע בגדה בו ומדוע התנהגותה המינית סוערת והתובעת בחרה לעשות שימוש בכלי עליו למדה בתקשורת.

16. לצערי הרעיון והדרך ששימשו את התובעת גרמו לעינוי נפש לא רק לנתבעים אלא גם לתובעת, שכפי שתואר בחוו"ד המומחית, בשל מורכבות אישיותה, נמצאת היום במצב שהיא אכן מאמינה שהאירועים התרחשו וסובלת ממחשבות אלו סבל רב.

17. כאמור ומכל האמור לעיל יש לדחות את התביעה לגופן של טענות, אך בכך לא די במקרה קונקרטי זה ולהלן תובא הכרעת ביהמ"ש אף לשאלת ההתיישנות.

התיישנות

18. שתי מערכות דינים חלות על דיני ההתיישנות, ככל שאלו נוגעים לתובענה שעניינה עוולה בנזיקין. האחת, הדין הכללי – על פי חוק ההתיישנות התשי"ח-1958 (להלן: "חוק ההתיישנות"), והשנייה – הדין המיוחד, כפי שנקבע בסעיף 89 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "הפקודה" או "פקודת הנזיקין").

18.1. חוק ההתיישנות קובע את תקופת ההתיישנות ומעמיד אותה על שבע שנים בתובענה שאינה במקרקעין, וכן נקבע, כי מרוץ ההתיישנות יחל ביום הולדת עילת התביעה (סעי' 15(1) ו-6 לחוק ההתיישנות).

18.2. סעיף 5 לחוק ההתיישנות, קובע:
"התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן – "תקופת ההתיישנות") היא – בשאינו מקרקעין – שבע שנים".

באשר לאופן חישוב תקופת ההתיישנות, קובע סעי' 6 לחוק ההתיישנות:
"תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה".

החריג לקביעת מועד תחילת תקופת ההתיישנות, על פי חוק ההתיישנות, נקבע בסעיף 8 לחוק ולפיו:
"נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה".

18.3. הוראה מיוחדת, המתייחסת לתקופת ההתיישנות בתביעות שעניינן עוולה נזיקית, נקבעה בסעי' 89(2) לפקודת הנזיקין וזו לשונה:

"לענין תקופת ההתיישנות בתובענות על עוולות - "היום שנולדה עילת התובענה" הוא אחד מאלה:

- (1) מקום שעילת התובענה היא מעשה או מחדל - היום שבו אירע אותו מעשה או מחדל; היה המעשה או המחדל נמשך והולך - היום שבו חדל;
- (2) מקום שעילת התובענה היא נזק שנגרם על ידי מעשה או מחדל - היום שבו אירע אותו נזק; לא נתגלה הנזק ביום שאירע - היום שבו נתגלה

הנזק, אלא שבמקרה אחרון זה תתיישן התובענה אם לא הוגשה תוך עשר שנים מיום אירוע הנזק".

18.4. בדומה לסעיף 8 לחוק ההתיישנות, אף סעיף (2)89 לפקודת הנזיקין מאמץ את "כלל גילוי", אשר מטרתו היא "להושיט עזרה לתובע באותם מקרים בהם נגרם לו נזק סמוי שסימניו מופיעים רק במרוצת הזמן" (ר' ע"א 74/60 נמר נ' שירותי נמל מאוחדים, פ"ד ט"ו (1) 255 ור: ע"א 9413/03 אילן אלנקווה נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה, [פורסם בנבו] תק-על 2008 (2) 3880).

אולם, להבדיל מסעיף 8 לחוק ההתיישנות, סעיף (2)89 לפקודת הנזיקין מגביל את תקופת ההתיישנות בגין "כלל הגילוי" לתקופה בת 10 שנים, קרי, מועד הגילוי הוא מועד היווצרות העילה, אולם התובענה תתיישן אם לא הוגשה תוך עשר שנים מיום אירוע הנזק.

18.5. ועוד מסעיף 18 א' לחוק ההתיישנות הנוגע לנפגעי עבירות מין עולה, כי הקו המפריד בין הוראות סעיף 8 לחוק ההתיישנות לבין הוראות סעיף (2)89 לפקודת הנזיקין, מצוי, איפוא, ביסוד "הנזק" בעוולה.

18.6. סעיף 8 לחוק ההתיישנות ("התיישנות שלא מדעת") דוחה את מירוצ ההתיישנות, מקום בו גילוי "העובדות המהוות את עילת התובענה" היה בשלב מאוחר, ואלמלא גילוי עובדות אלו, לא היתה משתכללת עילת התביעה. ואילו בהתאם לסעיף (2)89 לפקודת הנזיקין, תשתכלל עילת התביעה בכפוף לקיומם של שני יסודות: האחד – קיומו של נזק; השני – קיומו של קשר סיבתי בין הנזק לבין המעשה או המחדל הנטענים אשר גרמו להיווצרותו.

18.7. "קצה חוט" עילת תביעה לפי סעיף 8 לחוק ההתיישנות תקום, מקום בו הניזוק אינו מודע לאפשרות קיומו של קשר סיבתי-רפואי בין נזקו לבין מקור הנזק הנטען. במקרה זה, תקופת ההתיישנות, בת שבע שנים, תמנה מהמועד בו קמה מודעות לאפשרות קיומו של הקשר הסיבתי.

נקבע כי מועד גילוי הקשר הסיבתי לעניין תחילת תקופת ההתיישנות הוא המועד שבו נתגלה לניזוק "קצה חוט" הקושר, מבחינה מדעית-רפואית, בין המעשה המיוחס למזיק לבין הנזק (ע"א 4114/96 אבידור המאירי נ' הכשרת היישוב חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נב (1) 857; ע"א 7707/01 עליזה צורף נ' קופת חולים של ההסתדרות הכללית, [פורסם בנבו], 1733).

18.8. בהתייחסו לסבירות הגילוי קבע ביהמ"ש:

”סעיף 8 לחוק מתנה את השעיית מירוצי ההתיישנות בכך ש’נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן’. לענין זה ”סבירות הגילוי תלויה במושא הגילוי, במידה שכבר הצטבר אצל התובע (בכוח או בפועל), בגודל הנזק ובסיכויי מניעתו ובסיכויי ההצלחה של תביעה פוטנציאלית” (פרופ’ י’ גלעד במאמרו ”התיישנות בנזיקין – הצעה לשינוי החוק”, שם, בעמ’ 128 ובע”א 4114/96).

עוד נקבע:

”נוסף על אי הידיעה בפועל, אין לשכוח כי סעיף 8 לחוק ההתיישנות מתנה את השעיית מירוצי ההתיישנות גם בכך שלא היתה בידי התובע אף מודעות בכוח בדבר אותן עובדות שנעלמו מידיעתו. על מנת לקבוע אם אי הידיעה נבעה מסיבות שאינן תלויות בתובע, או שמא תרמה לכך התנהגות בלתי סבירה מצידו, עלינו להתחשב במגוון גורמים כגון מושא הגילוי, המידע שכבר הצטבר אצל התובע, גודל הנזק וסיכויי מניעתו, וכן סיכויי ההצלחה של תביעה פוטנציאלית” (ע”א 7707/01).

18.9. נטל ההוכחה לקיומו של החרג המאריך את תקופת ההתיישנות מוטל על הטוען לתחולת החרג על עניינו (ע”א 34/88 רייס נ’ חנה אברמן, פ”ד מד (1) 278, 283 (פורסם בנבו); ע”א 1254/99 המאירי נ’ הכשרת הישוב, פ”ד נד (2) 535).

ברע”א 901/07 אודית כהן ואח’ נ’ עדנה גיא-ליפל ואח’, [פורסם במאגרים האלקטרוניים] (להלן: ”פרשת אודית”) מבהיר בית המשפט כדלקמן: ”מרוץ ההתיישנות מתחיל כאשר עילתו של התובע מתגבשת לכדי עילה קונקרטית, שמכוחה יוכל התובע, הלכה למעשה, לפנות לבית המשפט ולהגיש את תביעתו (ע”א 217/86 שכטר נ’ אבמץ בע”מ, פ”ד מד(2) 846) עילת התביעה נולדה במועד שבו מתגבשות העובדות המהותיות המזכות את התובע בקיום החיוב כלפיו על ידי הנתבע, היינו, תקופת ההתיישנות מתחילה לרוץ ביום שבו אילו היה מגיש התובע את תביעתו לבית המשפט והיה מוכיח את כל העובדות המהותיות היה זוכה בפסק דין...”

הלכה היא כי ביהמ”ש העליון קבע רף לפיו מצופה מתובע לפעול במרץ וללא לאות לגילוי העובדות המהוות רשלנות, והפחית את מידת הסלחנות שנהגו בתי המשפט עד אז עם תובעים שהגישו את תביעותיהם באיחור.

18.10. בפרשת אודית חוזר בית המשפט על ההלכות הקיימות בנושא חישוב תחילת מירוצי ההתיישנות, בהבהירו:

"די איפה בקצה חוט ואין צורך בידיעה מלאה בדבר קיומו של קשר סיבתי. כל שנדרש קיומה של אפשרות לקשר סיבתי בין מעשי הנתבע או מחדליו לבין נזקו של התובע (ראו: פרשת צורף פסקה 11), די כי יתגלה קצה חוט או בסיס לסברה הקושרת בין הנזק למעשה או לסברה הקושרת בין הנזק למעשה או למחדל של הנתבע..."

בית המשפט ממשיך ודן בטיבו של "קצה החוט" הנדרש, ודן בשאלה האם די בקיומו של חשד לביסוס עילת תביעה כנגד נתבע, והוא משיב על כך:

"האם חשד מהווה ידיעה, כאשר, למשל, ניזוק חושד בקיומו של קשר סיבתי בין הנזק שנגרם לו לבין חשיפתו לחומר מסוים אך אין בידו ראיה לכך... על פי המבחן המקובל של "קצה חוט" די בחשד לקשר סיבתי. נדרשת "ידיעה שאיננה משוללת הגיון פנימי, ושיש לה אחיזה מינימאלית במציאות'.... לא נדרש כי בידי התובע יהיו פרטים מלאים אודות הקשר הסיבתי ומספיק חשד אודות קשר סיבתי אפשרי"

כלומר עלינו לבחון במקרה דנן האם היה "קצה חוט" שהיה צריך לגרום לתובעת לשאול עצמה לפשר המקור להתנהלותה הסוערת (כפי שהיא מתוארת על ידה), והאם היה עליה לבדוק מהו המקור לתחושותיה הקשות, כפי שהיא טוענת, כבר לפני שנים רבות ביחס לרהיט מסויים בבית הוריה או ביחס לזכרונות שהיו קיימים אצלה עשרות שנים קודם להגשת התביעה.

19. חריגים לכללי ההתיישנות

19.1. התביעה במקרה הנוכחי הינה תביעה אזרחית שהוגשה כנגד נתבעים שמעולם לא עמדו לדין פלילי בגין הטענות נשוא.

19.2. הטעמים המרכזיים העומדים בבסיס מוסד ההתיישנות בפלילים הם השכחה המכילה והיציבות החברתית וכמובן הקושי לשמור לאורך זמן רב מערכת ראיות שתוכל לתרום לשחזור האמת.

19.3. מאפיין ייחודי של עבירות מין בקטינים במסגרת התא המשפחתי הוא חשיפה ודיווח מאוחרים של ביצוע העבירות, לעיתים שנים רבות לאחר שקורבן העבירות היה לבוגר.

הדיווח המאוחר נובע מהדינמיקה המיוחדת המאפיינת עבירות אלו, בהן הקורבן נתון במשך שנים לשליטתו ומרותו של מבצע המעשים (ראה לעניין זה פסק דינו של כב' השופט עמית בע.פ. 5582/09 בעניין פלוני נ' מדינת ישראל).

כפי שפירט כב' השופט עמית ישנה שורה ארוכה של גורמים המעכבים את דיווח העבירות ובפסק דינו חילק אותן לשלוש קבוצות: גורמים פנימיים של הקורבן, כגון תחושת אשמה, חוסר אונים, קושי לתת אמון וכיוצ"ב, גורמים משפחתיים – כמו נאמנות

למשפחה, נורמות ציות למבוגר, חשש מהרס המשפחה, חשש מגינוי וכיוצ"ב **וגורמים חברתיים** – כגון דחיה חברתית של הקורבן ע"י החברה, סטיגמה של קורבן תקיפה מינית, טאבו חברתי נגד חשיפת ניצול מיני של ילדים וחוסר אמון בהליך המשפטי וביעילותו.

כב' השופט עמית מציין בפסק דינו כי עם עליית המודעות למאפיינים הייחודיים של עבירות מין בקטינות ובתופעת הדיווח המאוחר נדרש המחוקק במס' תיקונים להאריך את תקופת ההתיישנות בעבירות אלו.

19.4. בחודש ינואר 1996 תוקן חוק העונשין.

תיקון 47 קבע כי תקופת ההתיישנות בת 10 השנים שנקבעה בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, במתייחס לעבירות מין שבוצעו בקטין ע"י מי מבני משפחתו או האחראים עליו, תחל ביום שבו בגר והגיע לגיל 18.

התיקון נועד להאריך את תקופת ההתיישנות הרגילה בהתחשב באופן המיוחד של עבירות מין במשפחה ובמערכת היחסים התלוותית בין קטין לאחראי עליו.

בשל החשש לבעיות במישור הראייתי, נוכח חלוף הזמן, קובע תיקון 47 כי הגשת כתב אישום בשנים שמעבר לתקופת ההתיישנות של 10 שנים מחייבת אישור היועץ המשפטי לממשלה.

19.5. בתיקון משנת 2000, תיקון 56 לחוק העונשין, נקבע כי הוראות סעיף 354 יחולו גם על מעשים שנעשו לפני 10/8/1990.

משמעות התיקון היא כי תקופת ההתיישנות המוארכת לפי תיקון 47 חלה למפרע גם על עבירות שנעברו לפני התיקון.

19.6. **בנוסף בתיקון מס' 59 בשנת 2002 נקבע כי תחילת מועד מרוץ ההתיישנות היא ביום בו מלאו לקטין 28 שנים, משמעות הדבר היא כי קורבן עבירת מין שבוצעה במסגרת התא המשפחתי יכול להגיש תלונה עד הגיעו לגיל 38, קרי, 20 שנה לאחר הגיעו לבגרות.**

הרציונל בבסיס הארכת תקופת ההתיישנות מבוסס על ההכרה בייחודן של עבירות מין בקטינים, חוסר הנכונות של הדין להשלים עם כך שגילם הצעיר, הוא ששימש תמריץ עיקרי לפגיעה בהם, יעמוד כמכשול בדרך של רשויות האכיפה למיצוי הדין עם הפוגעים וכן בהכרה

כי המתלוננים לא היו אלא ילדים רכים ויידרשו להם שנים ארוכות כדי לעמוד על דעתם, להבין את שארע להם ולאזור אומץ לחשוף את סיפורם (לעניין זה ראה דברי כב' השופט אדמונד לוי ע.פ. 347/07 פלוני נ' מדינת ישראל).

20. לכאורה לא יכולה להיות מחלוקת כי משעה שהתובעת הגישה תביעתה 9 שנים לאחר חלוף המועד האחרון של כל החריגים לתקופת ההתיישנות על פי הדין הפלילי, הרי שהתיישנה גם תביעתה האזרחית אלא שהתובעת טוענת שהמועד ממנו צריכה להיספר תקופת ההתיישנות בעניינה הינו המועד בו "נזכרה" באירועים, שכן, עד למועד ההזכרות היו מודחקים האירועים ולא ידעה אותם.

21. אין למעשה מחלוקת כי עילת התביעה בנוגע לאירוע הנטען בסעיף 9 לכתב התביעה, שהתובעת מודה כי זכרה אותו לאורך כל ימי חייה, התיישנה ודין התביעה לגביו להידחות.

22. המחלוקת נגעה לאירועים שנטעם כי צפו במסגרת זכרונות מודחקים.

23. זיכרונות מודחקים

23.1. שאלת אפשרות הצפתם של זיכרונות מודחקים על פני השטח הינה שאלה שבמחלוקת בקרב אנשי המקצוע העוסקים בתחום.

על אף האמור, נראה כי המחוקק הישראלי אימץ את התזה של "זיכרונות מודחקים עד כדי שכחה" וזאת נוכח העובדה שנעשו תיקונים לחוק המביאים בחשבון את אותם מנגנוני הדחקה ומגננה נפשית.

23.2. בכל הנוגע למחלוקת האקדמית בעניין זה, כב' השופט יצחק עמית בפסק דינו בע.פ. 5582/09 מפרט את האסכולות השונות, את הספרות המרכזית בשאלה זו של זיכרונות מודחקים בנפגעי עבירות מין.

כב' השופט מציין בסעיף 117 לפסק הדין הנ"ל כי התאוריות של זיכרונות מושגות נמצאות

במחלוקת משפטית פוליטית בארה"ב. גם בארץ ניתן לומר כי המומחים נחלקים לשתי קבוצות וישנם מצד אחד מחקרים המראים כי כאשר מוצעות לאדם עובדות לא נכונות באופן ישיר או מרומז הוא מסוגל להיזכר בדבר טראומתי שלא קרה מעולם, מאידך, מוכרת התופעה שילדים העוברים התעללות מינית ממושכת בשנות הילדות מפתחים תופעות דחק פוסט טראומטיות בבגרותם וכן מפתחים מנגנונים של הינתקות באופן המאפשר המשך תפקוד למרות הכאב הנפשי הן במנגנונים של דיסוציאציה בזמן התקיפה עצמה והן במנגנוני הגנה המעלימים מן המודעות באופן סלקטיבי ובלתי מודע זיכרונות מאיימים.

המצדדים באפשרות ההדחקה ואיבוד הזיכרון באופן מלא גורסים כי זיכרונות של חוויות טראומטיות מאוחסנים במוח במקום שאינו נגיש להכרה המודעת ולגישתם הדחקה

הזיכרון "מצילה" את הילד בכך שהיא מאפשרת לו לשמור תפקוד תקין ונורמאלי לאחר הפגיעה.

23.3. מוצאת אני להבהיר כי נוכח מחלוקת אקדמית עולמית בעניין זה וכן נוכח מגוון פסיקה לרבות של בית המשפט עליון במדינת ישראל בעשר השנים האחרונות, לא מתיימר מותב זה להכריע האם התופעה של זיכרונות מודחקים היא דוקטרינה מתוקפת מחקרית, אם לאו.

עם זאת, משעה שהוגשה תובענה זו חובה על בית המשפט לעשות שימוש בכלים השיפוטיים שבידיו להכריע בשאלה האם הרימה התובעת את נטל ההוכחה המוטל עליה, בין היתר, בהתייחס לאפשרות התופעה של זיכרון מודחק אמתי שעשוי/עלול לצוף למרחב המודעות והתודעה, רק בחלוף עשרות שנים.

הכרעה בשאלת ההתיישנות

24. אמת היא כי שאלת ההתיישנות כאשר עסקין במקרים של "זכרונות מודחקים" היא מורכבת ואפילו ניתן להקשות ולשאול, כיצד מצופה מאדם שזכרונותיו מודחקים לחפש קצה חוט, ביחס לארועים שעד למועד ההזכרות כלל אינם קיימים בתודעתו.

אלא שבמקרה דנן, כפי שפורט לעיל אין מדובר ב"הזכרות", שכן גם לגישת התובעת מדובר ב"הבנה של משמעות הארועים" אותם למעשה זכרה כל חייה ומשמעותם והגוון המיני שבהם התבררה לה, לכאורה, תוך כדי הטיפול אצל דר' חרמון.

25. יתר על כן, אף אם נדבוק בלשון החוק והפסיקה, ונניח שניתן לצפות מנפגעת עבירות מין שזכרונותיה הודחקו לחפש את אותו "קצה חוט", הרי שבעניינה של התובעת שכאן, בוודאי שהיו לה כל הסיבות לחקור בעברה, לגשת לטיפול ולבדוק מהו המקור להתנהגותה.

התובעת טוענת כי זכרה כל חייה כי בגיל 12 ביצעה נסיון אובדני, חיה חיים סוערים, היתה בודדה ללא חברים, סבלה ממערכת יחסים מנוכרת עם הוריה ואחיה, הופלתה על ידם כלכלית והוריה העדיפו את הבנים במשפחה.

התובעת מספרת כי התנהגותה המינית היתה סוערת מגיל ההתבגרות ולמעשה לאורך כל חייה, עובר לשירות הצבאי ולאחריו, כאשר השיא היה בבגידתה בבעלה, שם עבר קו פרשת המים מבחינתה ואולם כל חייה אופיינו בהתנהגות זו.

מהתמונה שהתבררה, במיוחד מהאמור בחוו"ד המומחית מטעם ביהמ"ש, עולה כי לא בלתי סביר, כי אם התובעת היתה פונה לטיפול או אבחון בשלב מוקדם יותר, יכול והיתה מצליחה לקבל תמונה יותר ברורה לגבי מאפייני אישיותה וחוויות ילדותה.

26. סבורני כי לא בכדי התובעת "נזכרה" בעברה רק כאשר הוצע לה ע"י מאן דהוא (כפי שפורט לעיל) לעשות שימוש בדוקטרינת הזכרונות המודחקים לצורך "התחשבות" עם הוריה ועל מנת להסביר לעצמה את התנהגותה המינית.

בכל שלב קודם לכן לא היו לתובעת טענות כנגד הוריה, אחיה, או מי מהם בענין הנדון בתביעה, הגם שהיו סימנים מדאיגים אותם צריך היה לחקור ואשר לגבי חלקם הודתה כי היה לה זכרון רציף, להבדיל מטענתה כי "נזכרה" בזיכרונות רק במועד הטיפול אצל דר' חרמון.

27. התובעת הלכה למעשה הודתה בחקירתה, כי בשונה מהאמור בכתבי הטענות, היא זכרה חלק ניכר מהאירועים הנטענים וטיפול אצל דר' חרמון (שקדם לו כאמור ייעוץ משפטי לצורך הגשת תביעה בענין זיכרונות מודחקים) השתנו הפרשנות והמשמעות שנתנה לאירועים אותם זכרה כל חייה.

28. חלק מן הרציונל של כללי ההתיישנות הוא אותו מצב עובדתי ומשפטי שנוצר בתיק הזה, במסגרתו נוכח חלוף הזמן, לא ניתן להוכיח האם המעשים ארעו, או האם התרחשו רק בדמיונה של התובעת.

29. אולם במקרה זה לא ניתן להסתפק באמירה הנ"ל, שכן הבקיעים והסתירות בעדות התובעת והעדים מטעמה, מראים כי חלק מאותה "פרשנות" כלל לא התרחשה באופן ספונטני אצל התובעת, אלא כחלק מתכנית פעולה משפטית. לנוכח האמור, התובעת החלה מאמצת את המחשבה וה"ידיעה" כי נפגעה. ומשכך נקלעה לגהנום פנימי בלתי נסבל, בו מצד אחד תביעתה אינה יכולה להתקבל ומהצד האחר היא עצמה נותרה בתוך אותו גהנום פנימי של מחשבות ופרשנויות שהפכו ונטמעו להיות חלק ממנה.

30. משכך ומכל הנימוקים שפורטו סבורני כי דין התביעה להדחות לא רק לגופן של טענות אלא גם מחמת התיישנות.

סיכום

31. מצאתי לקבוע כי התובעת לא הצליחה להוכיח כי היא עומדת באחד מחריגי תקופת ההתיישנות ו/או כי הזיכרונות המתוארים בכתב התביעה צפו רק במועד הטיפול אצל דר' חרמון.

הוכח מעל לכל ספק כי לא התרחשה כל "היזכרות ספונטנית" אצל התובעת במסגרת הטיפול שהוזכר בכתב התביעה.

התובעת לא הצליחה להוכיח כי האירועים הנטענים, אותם זכרה כל חייה, אירעו בהתאם
לפרשנות של פגיעה מינית שביקשה לתת להם בכתב התביעה.

32. התובעת חשפה גרסה מלאת סתירות ובקיעים, במסגרתם התרשמתי כי כלל לא נזכרה בשום שלב רלוונטי למועדים המצוינים בכתב התביעה, בזיכרונות מודחקים, אלא פעלה ממניעים של תחושת קיפוח ונוכח מאפייני אישיותה המורכבת.

מצאתי כי יש בסיס לסברה כי התובעת חפצה לגרום לבני המשפחה לשלם לה כספים, שכן סברה שהיא מקופחת בהקשר המשפחתי, בעניינים כספיים במיוחד ועל רקע קשיים שנקלעו אליהם היא ובעלה.

התרשמתי כי מערכת יחסים משפחתית מורכבת, הפכה לכלי נשק שירה לכל עבר ופגע לא רק ביעד (הנתבעים) אלא אף ביורה עצמה ובבני המשפחה הנוספים.

33. אני מוצאת להבהיר ולהדגיש כי אין באמור בפסק דין זה ביחס למקרה הקונקרטי כדי לגרוע מהאפשרות שאישה או איש יוכלו להיזכר בזיכרונות שהודחקו אצלם בעקבות טראומה של פגיעה פיזית, נפשית או מינית בילדותם וצר לי כי נעשה שימוש במקרה זה בדיעת הדוקטרינה המקצועית כדי לנסות להשיג מטרה כספית ו/או מזור נפשי לסערה הנפשית בה מצויה התובעת ככל הנראה משחר נעוריה.

34. התובעת כאמור לא הוכיחה תביעתה ובמהלך הבאת הראיות התברר כי גרסאותיה סותרות זו את זו ובחלקן אינן עומדות במבחן המציאות. נוכח אופי ההאשמות, היקף ההליכים ואופן ניהול ההליך לא יוכל ביהמ"ש להיות סלחן כלפי התובעת בעת פסיקת ההוצאות, שכן על אף שאישיותה "מועדת" בעיניי זה (כאמור בחו"ד המומחית מטעם ביהמ"ש), יכולה הייתה במספר נקודות זמן לבחור להתנהל אחרת ולסגת מהתביעה ואולם בחרה להמשיך "בכל הכוח" לנהל את התביעה וכן דחתה הצעות פשרה שהוצעו על ידי ביהמ"ש במהלך ניהול ההליך.

35. משכך כאמור התביעה נדחית.

התובעת תשלם לכל אחד מהנתבעים הוצאות ההליך בסך 35,000 ₪ (בסה"כ 70,000 ₪) וזאת בתוך 90 ימים.

לא בלתי סביר בעיניי נוכח הליכים קשורים הנוגעים לסכסוך ירושה בין הצדדים, כי על אף תוצאות ההליך, יפגינו הנתבעים חמלה ויסכמו עם התובעת לוח תשלומים אף נוח יותר עבורה בהתאם למועד בו יגיעו לידיה כספים בהם תוכל לעשות שימוש לצורך תשלום ההוצאות.

36. בכך מסתיים בירור ההליך. המזכירות תשלח העתק פסה"ד לצדדים וכן למומחית דר' וישנה לידיעתה.

37. אני מוצאת נוכח חשיבות הנושא שעמד להכרעה להתיר פרסום פסה"ד בהשמטת פרטים מזהים.

38. המזכירות תשלח פסה"ד כמפורט לעיל ותסגור את התיק.

ניתן ביום, י"ט אלול תשע"ט, 19 ספטמבר 2019, בהעדר הצדדים.

רותם קודלר נציאש, שופטת